

VIDORKA

REGÉNY

**IRTA
TUTSEK ANNA**

MÜHLBECK KÁROLY RAJZAIVAL

**BUDAPEST
SINGER ÉS WOLFNER IRODALMI INTÉZET R.-T. KIADÁSA**

A mű elektronikus változatára a Nevezd meg! - Így add tovább! 4.0 Nemzetközi (CC BY-SA 4.0) Creative Commons licenc feltételei érvényesek. További információk: <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/deed.hu>

Elektronikus változat:
Budapest : Magyar Elektronikus Könyvtárért Egyesület, 2015
Készült az Internet Szolgáltatók Tanácsa támogatásával.
Készítette az Országos Széchényi Könyvtár E-könyvtári Szolgáltatások Osztálya
ISBN 978-615-5531-32-3 (online)
MEK-14168

I. FEJEZET.

Tulajdonképpen Nellinek hívták, Tolnay Nellikének, de mindenki csak Vidorkának nevezte.

Mert mindig jókedvű volt, mindig vidám, mindig mosolygott az arca, a szeme; nem látta még sirni senki.

Apja nevezte el Vidorkának.

- Kis napsugaram, - szokta mondogatni neki, - csak mindig vidáman! Ugy segít meg az Isten!

Ő is mindig jókedvű volt.

Ha nehéz gond nyomta is a vállát, azt nem vette észre rajta otthon senki.

Mikor hazajött, s belépett a szobába, már mosolygott és ha valami kellemetlenség, bosszúság érte, igyekezett egy-egy tréfával elűtni.

Szigoru, határozott, szilárd és egyenes jellemű ember volt Tolnay Károly, de áldott jókedélyű s szerette magának is, másoknak is derültté, kellemessé tenni az életet.

- Ugyan, ugyan, - tréfákozott a feleségével, mikor az szomorúan és csüggedten nézett maga elé, - hát használ-e az valamit, ha te buslakodol? Ha nagy is a szárazság, könnyeiddel nem öntözöd meg a vetést, édes fiam, csak az én szívemet szomorítod. Csak vidáman előre, majd megsegít a jó Isten! Ha rossz volt az idén a termés, annál jobb lesz majd jövőre...

És megcsókolta feleségét, a jó Emma asszonyt, s addig vigasztalta és tréfákozott vele, míg Emma asszony mosolyogni kezdett és reménység szállt a szívébe, hogy csakugyan nemsokára jobbra fordul majd a sorsuk.

Hát ideje is lett volna, hogy már jobbra forduljon.

Tolnay Károly, mint gazdaember, egy nagy bérletet tartott, de pár év óta, mintha a sors üldözte volna. A rossz termés s két-három nem sikerült vállalat miatt csaknem teljesen tönkrement.

Az idei termésbe vetette minden reménységét, de a nagy szárazság ezt az utolsó reménységét is meghiusította.

Mikor legjobban vigasztalta feleségét, akkor ő már tudta, hogy nincs menekvés.

A bérlettel föl kell hagynia, Kőhalomról el kell költözniök, s még sejtelve sem volt róla, mitévő legyen, hogy megkeresse családjának a mindennapi kenyerét.

Négy gyermeke volt, két fiu és két leány s a tizenhatéves Nellige volt a legidősebb közöttük. A két fiu, Károly és Ákos, tizennégy- és tizenkétévesek és a legkisebbik, Aranka, a kis Aranyvirág, miként kényeztették, még csak hatéves volt.

Hogyan fogja őket fölnevelni, taníttatni!...

Majd beleöszült a nagy gondba, töprengésbe. És nem volt senkije, akinek őszintén feltárhatta volna helyzetét.

Feleségének nem mert mindent elmondani, mert félt, hogy a gyöngye, érzékeny szívé asszony agyonbusulja magát. Hiszen már az is, amennyit tudott, egészen beteggé tette.

Csak egy vigasztalója, egy reménysége volt, az ő kis napsugara, Nellikéje, aki rajongó szeretettel csüngött apján, s megérezte, kitalálta minden gondolatát.

Ha ránézett Nellige mosolygó, friss, vidám arcocskájára, béke és reménység szállt szívébe s ha bohó tréfáit, csengő nevetését hallotta, felderült a lelke.

És Nellike talán sohasem volt olyan vidám, olyan pajkos, olyan jókedvű, mint éppen mostanában.

Ha belépett a szobába, mintha csak a napsugár csillant volna meg. Mindig volt valami mondanivalója, amiről tudta, hogy kedves lesz szülőinek, vagy tréfálkozott, bohóskodott testvéreivel, anélkül, hogy tulságos zajt, lármát okozott volna, míg sikerült mosolyra deríteni őket.

Tudta-e, érezte-e, hogy valami baj van a háznál - azt nem mondta meg soha.

De úgy látszott egészen, mintha nem is sejtene semmit, s csak öntudatlanul, fiatalos jókedvvel, Istentől megáldott vidám természetével igyekezne egy kis derűt hozni a sötét hangulatba.

Most a nyári szünidőn át otthon voltak a fiuk is, Károly és Ákos, akik különben Budapesten tanultak, a gimnáziumban.

Vidorka volt nekik is a jó angyaluk.

Mert nem csak játszott velük, labdázott és versenyt futkározott a réten, mikor ráért házi teendői elvégzése után, hanem megfoltozta harisnyájukat és ruháikat, melyeken bizony erősen meglátszott néha, hogy a gyümölcsfákon mászkált a gazdájuk.

Olyan boldog, elégedett kis társaság volt együtt a négy gyermek, csak azt sajnálták a fiuk, hogy nemsokára itt az ősz, s nekik vissza kell menni a fővárosba, tanulni...

- Tudod, Vidorka, - mondta Károly, - csak el ne bizd magadat azért, amit mondok, de én legjobban szeretném, ha te is velünk jöhetnél Budapestre. Olyan jó volna egész esztendőn át együtt lenni!

Vidorka csak nevetett.

- Hátha az is meglesz? - mondta, - talán hamarább is, mint gondolnátok!

- Hogy-hogy? - kérdezte Ákos csodálkozva.

- Nem tudom, - felelt kitérőleg Vidorka. - Hiszen az életben oly sok minden történik, amit az ember nem is képzel előre.

II. FEJEZET.

- Apuskám, nem jöss-e velem kissé sétálni a kertbe? - kérdezte Vidorka egy este vacsora után édes apját, miután a kis Aranyvirágot már lefektette, Károlynak egy érdekes könyvet adott a kezébe, melyből felolvasott anyjának, Ákos meg a lombfűrész-munkáján dolgozott.

- Nagyon szívesen, kis leányom, - felelt apja, vette kalapját és kimentek együtt a kertbe.

Gyönyörű holdvilágos este volt. A levegő oly enyhe és csendes, hogy egyetlen fűszálacska sem mozdult meg. A virágok a hold fényénél csodálatos színekben pompáztak. A lilium vakító fehérén tündökölt, mint egy fényes ezüst csillag. A nagy, gömbölyű, sárga Maréchal Niel rózsák aranyalmához hasonlítottak. A hársfák virágoztak és édes, lágy illatuk betöltötte a levegőt.

Odaát, a kerítésen túl, a lekaszált fű illata érzett. A csendes levegőben mintha idáig hallatszott volna a széna zizzenése, amint egy-egy kis mezei egér, vagy félénk nyulacska átfutott rajta.

A dombról letekintve, a kis falu fehér házai is látszottak odalent. Itt-ott egy-egy gyertya, vagy lámpa fénye világított az ablakokból. Mintha nagy szentjános-bogarak lettek volna.

Olyan békés, olyan csendes, olyan nyugalmas volt minden, a levegő oly illatos, hogy Nellikében hirtelen az az érzés támadt, mintha ezen a kerten, ezen a kerítésen túl megszűnne a világ, mintha csak itt, ezen a kis helyen lehetne igazán élni és igazán boldognak lenni.

Szerette volna levetni magát a puha, selymes fübe s magához ölelni a virágokat, a fákat, a bolyhos szárnyú éji lepkéket, melyek zugva csaptak el néha feje fölött, ezt az egész kis világot itt, ahol született, fölnevelkedett, boldog volt és szeretett.

Apja is talán valami hasonlót érzett, mert mélyen felsóhajtott, levette kalapját és kétszer-háromszor végigsimította homlokát, mintha valami rossz gondolatot akarna elűzni.

Nellikének egyszerre eszébe jutott, miért hívta apját sétálni.

Kézen fogta s hozzásimulva, minden bevezetés nélkül azt kérdezte:

- Édes jó apuskám, kérlek, mondd meg nekem, mikor megyünk mi innen el?

Apja meglepetve állott meg.

- Mit beszélsz gyermek?

- No, no, kis apukám, nem vagyok én már olyan gyermek, mint gondolod! Nézd, már milyen nagy vagyok, majdnem olyan magas, mint te! Maholnap akár a bálba is elvihetsz! Ugy bizony, te aranyos apuskám, bálba viszed a te nagy lányodat! Szabad kérnem majd az első táncot?...

Kecses pukkedlit csinált s egyet fordult a sarkán.

Apja elmosolyodott.

- Bizony, bizony, hiszen már tizenhat éves vagy, kis lányom!

- No látod, apuskám! És éppen azért megmondhatnál nekem egyet-mást, ami a lelkedet nyomja. Mert azért, hogy mindig jó kedvem van, nyitva van ám a szemem és sok mindent látok és kitalálok.

- És mit találtál ki most?

- Hogy valami baj van itthon. Még pedig nagy, aminek az lesz a vége, hogy nekünk innen el kell menni.

- De hová!... - tört ki Tolnay keserű fájdalommal.

- Éppen erről akarok veled beszélni, apám. Azt hiszem, jobb a szemébe nézni minden rossznak s úgy megküzdeni vele, mint kerülgetni, takargatni s halogatni egyik napról a másikra.

- Vidorkám, ki tanított téged ezekre?

- Te magad, édes kis apuskám! - mosolygott Vidorka. - Nem te mondtad-e mindig: csak vidáman bátran előre, majd megsegít a jó Isten. Hát nézd csak, a dolog úgy áll, ugyebár, hogy a bérletet itt tovább nem tarthatod. Fel is mondtad már, ugy-e?

- Fel. Már ki is van adva másnak.

Vidorka egy kissé elhalaványodott, de egészen nyugodtan folytatta:

- Hiszen ez pompás. Akkor mi most szeptemberben már elmehetünk!

- De hát mit tervezel, lelkem?

- Előbb mondd meg te, édes apám, hogy mi a terved a jövőre?

- Jól van, hát figyelj ide, fiam.

Az őszbehajló férfi oly komolyan beszélt a szőke, rövidruhás kis lánnyal, mintha legjobb barátja, meghittje, tanácsadója lett volna. Vidorka meg éppen oly komolyan, figyelmesen hallgatta.

- Van valami tervem, természetesen, de a részletekkel nem tudtam még tisztába jönni. És nincs kivel megbeszélnem, meghánynom-vetnem a dolgot. Édes anyádnak, ha csak említem, hogy el kellene innen költöznünk, a kétségbeesés fogta el. És ha sirni láttam szegényt, nem tudtam tovább beszélni...

Vidorka összeszorította ajkát, édes anyja könnyes szemére gondolva, s keze önkénytelenül is megmozdult, mintha le akarná törölni a könnyeket.

- Egy jó állás kínálkozik számomra, - folytatta tovább apja, - mellyel biztosíthatnám jövőnket. De ha azt elfoglalom, hosszabb időre, legalább egy évre, el kell válnunk!

- Elválnunk! - rebegte Vidorka, s szorosabban kulcsolta át apja karját.

- Egy részvénytársaság keres egy megbízható, hozzáértő szakembert, aki braziliai ültetvényeinek gazdasági állapotát megvizsgálná és részletes jelentést tenne róla. Esetleg aztán akár ott, akár a dunántúli birtokainak a kezelését átvenné.

- De apuskám, ez nagyon kalandos vállalatnak látszik.

- Dehogy, - felelt Tolnay, aki a maga becsületességében sohasem tételezett föl másról sem egyebet becsületességnél. - Nagyon fényes ajánlat. Különben az utat oda és vissza megfizetik s oly nagy összeget helyeztek kilátásba, mely magában biztosítaná egy-két évre a megélhetésünket. De most csak az a kérdés, hová helyezlek el benneteket arra az időre? És miből tartalak el addig, mert a díjat csak azután kapom meg, mikor visszajöttem.

- Ne félts minket, édes apám, - felelt Vidorka, - dolgozni fogunk és föntartjuk magunkat ezalatt a magunk erejéből.

- Könnyű ezt mondani, édes leányom! De édes anyátok beteges és valamennyien még gyermekek vagytok. A fiuknak tanulni kell; fizetni kell havonta a lakásért és élelemért, azonkívül a könyv, irka, mit tudom én mi! Honnan fizetem ezentúl?

- Hát éppenséggel semmink sem maradt, édes apám?

- Ha minden tartozásunkat kiegyenlítjük, s ami kevés ingóságunk van, eladjuk, marad körülbelül háromezer korona készpénzünk.

- De hiszen az egy egész vagyon!

- Elfelejtetted lelkem, hogy a fiuknak kell legalább is havonta hatvan korona. Hogy éljetelek meg a maradék pénzből ti hárman, mikor én legalább nyolc-tíz hónapig nem küldhetek nektek semmit.

- Most tehát halld az én tervemet, édes apám. Nagyszerűen összevág minden! Én úgy gondoltam, hogy szeptemberben fölmegyünk mi is a fiukkal együtt Budapestre; veszünk ott egy kis lakást, akkor a fiukért nem kell külön fizetni, s abból a pénzből, ami így megmarad, azt hiszem, meg tudunk valamennyien élni, ha jól gazdálkodunk. Azonkívül adhatunk ki még egy szobát bérbe, abból megtérül a lakásnak legalább negyedrésze s ha egy-két kosztos gyereket tudunk kapni, hát fényesen megélünk.

Apja bámulva nézett reá.

- Honnan veszed te ezeket a praktikus eszméket?

- Mondhatnám, hogy innen, - nevetett Vidorka a homlokára mutatva, - de hát nem akarok idegen tollakkal ékeskedni. Károly és Ákos elégszer mesélték, hogy az a család, akiknél ők laknak, szintén így tartja fönn magát. Egy vidéki tanítónak az özvegye, három kis lányával. Hát gondoltam, ami egynek sikerült, miért ne sikerülhetne másnak is? És ami a legfőbb, én is fogok ám pénzt keresni!

- Te? - mosolygott apja hitetlenül, - ugyan mivel?

- Emlékszel apuskám, tavaly négy hetet töltöttem bent a városban, Mariska barátnőmnél azalatt megtanultam a virágkészítést csak úgy kedvtelésből. Ennek most jó hasznát fogom venni. Károly és Ákos beszélnek, hogy Budapesten minden nő virágot visel a kalapján. Mennyi megrendelést fogok én majd kapni! Meg aztán zongora-órákat is adhatok.

- Ahhoz nem tudsz te eleget, gyermekem, - felelt apja fejét rázva.

- Nem-e?

Vidorkának majdnem rosszul esett ez a szó. A zongorázás volt legnagyobb kedvtelése. Akár-milyen népdalt, csárdást, keringőt el tudott játszani hallomás után. Igazi kis cigány volt; kottából nem igen szeretett játszani, de mindenféle vig darabot, behizelgő dallamu népdalt oly kedvesen, oly frissen el tudott játszani, hogy csupa öröm volt hallgatni.

De apjának igaza volt. Ez a tudomány csak arra való volt, hogy szórakoztasson, de nem arra, hogy tanítson.

Mindegy. Azért nem csüggedt el. A zongorázást nagyon szerette, s ha nem taníthat, hát majd játszik rajta az édes anyjának, hogy felviduljon. Megmarad hát a virágkészítés mellett. Abból is fényes jövedelme lehet.

Tele volt reménységgel, életkedvvel, erős akaráttal, s bátorsága, erélye, vidámsága nemsokára átragadt apjára is.

Már nem látta oly sötétnek a jövőt s nem talált annyi okot a csüggedésre. Valahogy csak lesz. Átvergődnek ezen a néhány hónapon s aztán jobbra fordul majd a sorsuk.

Amíg egészségesek, mindnyájan együtt vannak és szeretik egymást, addig nincs miért keseregni.

Csak bátran előre, az Isten majd megsegít!

III. FEJEZET.

- Kedves Nellikém, igazán csodálkozom, hogy te olyan könnyű szívvél távozol innen, - szólt Pólika, a jegyző leánya, aki pár nap óta minden nap átjött, hogy segítsen Nellikének a csomagolásnál.

Ő szegényke közbe mindig elsírta magát, mert Nellike volt az egyetlen barátnője a faluban, s az igazat megvallva, kissé bántotta is, hogy Nellike olyan dalolva, vígan készülődik az utazáshoz.

Nellike nevetve állott meg előtte.

- No még csak az kellene, hogy sirjak, - mondta. - Mit segítenék azzal? Anyám, ha sirni látna, még jobban busulna. Aranyvirág menten a földre vetné magát és úgy zokogna, hogy volna dolgom, amíg megvigasztalnám s én magam is úgy elkeserednék, hogy aztán nem tudnék csomagolni, hanem addig sirnék, amíg könnyeimből árvíz támadna! Így pedig, ha dalolok és vig vagyok, mindenki vig velem együtt s ezzel csak megkönnyítjük magunknak a válást!

- Hiszen igazad van, - felelt Pólika, - nem hiába hívnak téged Vidorkának. Azt hiszem, nem is tudsz sirni!

Vidorka mosolyogva vont vállat.

- Lehet. És az igazat megvallva, nem is óhajtom megpróbálni, hogy vajjon tudok-e?

- Mondd csak Vidorka, a zongorádat igazán nem akarod eladni? Gaálék Lőrincfalváról ma is átízentek, a Micinek nagyon szeretnének zongorát venni és jó árt adnának érte.

- Nem, nem - kiáltott szinte hevesen Vidorka. - A zongorámat nem adom!

- Pedig jó sokba kerül a szállítása.

- Igaz, de apuka már megígérte, hogy azt elvihetjük. Istenem, hiszen alig marad meg valami régi otthonukból. A zongorámra nagy szükségem lesz, ha látom, hogy anyuska homloka borús s én már kifogytam tréfáimból.

Ebben a percben Vidorkának bizony éppen nem volt vidám az arcocskája, s valami áruló fényesség csillant meg a szemében.

De a másik percben már nevetve szaladt a kis Aranyvirág elé, aki egy csonkafülű bögrét és egy betört orru babát cepelt a karján és oly rettenetesen jajveszékelt, mintha az ő orra tört volna be.

- No mi a baj, kis Aranyvirágom, miért sirsz?

- A babám, a babám... - siránkozott keservesen a kicsike. - A hercegnő babám!... Elesett... Betörte az orrát... És a tejsebőgrém is elesett... kiömlött a tejecském... és eltört a füle...

- A tejnek?... - csapta össze a kezét csodálkozva Vidorka, - hogy törhetett össze a tejnek a füle? Hát van neki füle?

Aranyvirág egyszerre abbahagyta a sirást és nagy bámuló szemekkel nézett Vidorkára.

- Nincs! - kiáltott nevetve. - A tejnek nincs füle!...

- No látod, milyen jó!... A bögrét majd megragasztjuk, s a hercegnő babának veszünk egy új orrot! Most pedig jőjj hamar, töröljük fel a tejet, bizonyosan a szőnyegre ömlött, ugy-e? Aztán majd kapsz más tejecskét.

Pólika csak csodálkozva hallgatta.

- Hát te nem is haragszol, hogy a gyermek eltörte a bögrét és kiöntötte a tejet?
- Hogy haragudnám? Ő szegényke nem tehet róla, meg nem is szándékosan tette, tudom. Elég szomorúság neki, hogy a babája is eltört.
- Én bizony a multkor megvertem a kis hugomat, mert eltört egy tányért, - vallotta be Pólika szégyenkezve.
- Én sohasem verem meg Aranyvirágot, - szólt Vidorka magához ölelve a gyermeket. - A legnagyobb büntetése, ha azt mondom neki, hogy most rossz volt és nem nézek reá.
- De most nem voltam rossz, ugy-e? - szepegett Aranyvirág, odasimulva Vidorkához.
- Nem kicsikém, csak ügyetlen voltál. Máskor jobban fogsz vigyázni, ugy-e?
- Jobban! - fogadkozott Aranyvirág s aztán megvigasztalódva szaladt ki a kertbe.

Vidorka pedig folytatta tovább a csomagolást.

Még csak néhány nap választotta el az utazástól és nagyon sok dolga volt még addig.

Édes anyja alig tudott valamit segíteni, mert folyton gyöngélkedett, s így Vidorka vállára nehezedett minden munka.

Tett-vett is, dolgos kézzel és szorgalmasan és sohasem mondta, sohasem mutatta, hogy ki van fáradva vagy hogy sokallja a dolgot.

A butorok nagyobb részét eladták, csak éppen a legszükségesebbet akarták magukkal vinni, hogy ne kelljen ott mindent újat venni.

Tolnaynének végtelenül fájt, hogy meg kellett válnia kedves butoraitól, melyhez annyi emlék kötötte, de Nellike oly ügyesen tudta intézni, hogy anyja nem volt jelen, mikor elszállították a butorokat. Így megkímélte attól a fájdalomtól, hogy lássa, miként fogják meg idegen kezek a nagy virágos szövettel bevont kényelmes divánt, a régi karosszéket, melyeket még anyjától örökölt, a kerek diófaasztalt, mely körül téli estéken üldögéltek, olyan boldogan, olyan elégedetten...

Elvittek mindent. A kis lakás majdnem üresen állt, s az utolsó éjszakát csak úgy, ahogy töltötték, szalmazsákon aludva a földön.

A gyermekeknek végtelenül tetszett ez a cigányos táborozás, s Vidorka annyi bolondos tréfát tudott kieszelni, hogy anyját is megnevettette, akinek a sirás pedig a torkát fojtogatta.

Korán feküdtek, mert másnap korán reggel kellett indulniok.

Aludtak már mind, mikor Vidorka fölkelte fekhelyéről s körütekintett.

A hold bevilágított a kertre nyíló ablakon s majdnem nappali fényt árasztott a szobában.

Csend volt, csak az alvók mély, egyenletes lélekzetvétele hallatszott, s egy légy zümmögése, mely beszorult a szobába.

Nellike halkan, csöndesen végigment a szobán, megállott az ablaknál és kitekintett a csöndes, virágos kertre.

Óh, hogy szeretett volna kimenni, s végigfutni még egyszer azokon a kedves utakon, ahol annyit futkosott mint gyermek és mint nagy leány.

De félt, hogy az ajtó nyitására fölébrednek szülői.

Ott állott hát az ablaknál és úgy bucsuzott el a kertetől, amelyet annyira szeretett, a virágoktól, amelyeket oly gondosan ültetett és ápolt, a fáktól, amelyeknek rügyfakadását minden tavasszal oly örömmel, annyi vággyal leste, a madaraktól, melyek most fészkeikben csöndesen aludtak...

A madarak is nemsokára vándorutra kelnek... Vándorolnak hát ők is, ismeretlen helyre, ismeretlen emberek közé, de az ő utjuk, amely innen elviszi, nem vezet többé vissza ide soha...

Ki fogja majd taposni a kert pázsitját utánok, ki fogja gondozni a virágokat? Vajjon a madárfészkeket nem verik-e majd le?...

Mindezt nem fogja megtudni soha. A szülői hajlékba idegenek jönnek s ők immár csak gondolatban fogják ezentul látni ezt a helyet, amely szívöknek olyan drága volt...

Vidorka szive összeszorult.

Óh, most nem tréfált, nem nevetett többet.

- Isten veled... Isten veled... - rebegte halkán, s összekulcsolt kezét odaszoritotta a szívéhez.

De nem sirt most sem.

Valóban, Vidorka talán nem is tudott sirni.

IV. FEJEZET.

Gyorsan robogott a vonat, hegyen föl, völgybe le, vizen át, zöld mezők mentén, előre... csak előre...

Ott ülnek egy másodosztályú kocsiban a mi utasaink is.

Csak a szülők arcán látszik valami mélabus, komoly vonás, de a gyermekek ugyancsak vigan vannak.

A két fiu meg éppenséggel roppantul örült, hogy most nem utaznak egyedül, s ezentul Budapesten sem kell nélkülözniök az édes otthont.

Aranka magához szorította a drága hercegnőbabát, amelynek Vidorka csinos utazóruhát varrt, s egy uj orrot ragasztott föl, viaszból. Az uj orr ugyan kissé aránytalanul nagy volt, meg pirossabb is, mint egy hercegnő orra rendesen lenni szokott, de Arankát az nem aggasztotta.

Ő azért a régi változatlan szeretettel tartotta ölében a babát s buzgón magyarázgatta neki, hogy most hová utaznak.

Tolnayékon kívül még két utas ült a kocsiban, egy idős asszonyság és egy fiatal ember, kik azonban nem sokat figyeltek rájuk. Mind a ketten ujságot olvastak.

A fiatal ember bizonyosan fia volt az asszonynak, mert egypárszor így szólt hozzá:

- Nincs-e semmire szüksége, kedves anyám?

- Köszönöm, édes fiam, nem kell semmi.

Aztán tovább olvastak.

Az asszonyság néha az ujságja fölött átpillantott a vidáman csevegő gyermekekre s ilyenkor Tolnayné aggódva intette őket csendre. Félt, hogy alkalmatlanok lesznek utitársainak.

De az idegen asszony szeliden, nyájasan mosolygott s aztán tovább olvasott.

A gyermekek, apjuk intésére mégis elhallgattak. Csak egymás közt suttogtak aztán, s a szülők is halkán beszélgetni kezdtek.

Apjuk is velük utazott. Föl akarta kísérni családját Budapestre, elhelyezni ott őket, s csak azután akarta elfoglalni uj állását, amelyhez nagyon sok szép reményt fűzött.

Vajjon fog-e teljesedni? Ő hitte, hogy igen, de Emma asszony kevésbé bizott a jó szerencsében. És az a tudat, hogy hosszabb időre el kell válniok, teljesen lesujtotta.

Vidorka fészkelődni kezdett helyén. Ismét könnyeket látott csillogni anyja szemében.

Egy darabig csak hallgatott, csak nézelődött, aztán egyszerre Károlyhoz fordulva, megszólalt:

- Opasno je van se nagnuti!

Mindnyájan csodálkozva néztek reá s a Károly arca egész kérdőjellé alakult át.

Vidorka azonban rendithetetlen nyugalommal és egészen komolyan ismételte:

- Opasno je van se nagnuti.

Erre Ákos, akinek rendkívül gyors felfogása volt, hirtelen elneveti magát s ő is felkiált:

- Opasno je van se nagnuti!

Most Vidorka hozzáfordult s vele folytatta tovább a társalgást.

- Nagnuti? - kérdezte.

Ákos úgy nevetett, hogy a könnyei csurogtak.

- Opasno, opasno je van - felelt.

- Je van se? Je van nagnuti?

- Nagnuti opasno van je.

A többiek csak szájtátva hallgatják ezt a különös társalgást, de egyszerre csak Károly is elneveti magát, a homlokára üt s most már ő is beleszól:

- Opasno je van...

A szemben ülő fiatal ember előbb az ablakra tekint, aztán Vidorkára s a bajusza alatt hamiskásan mosolyog.

Látszik, hogy ő is szeretne beleszólni a társalgásba, de mégis csak elhagyja s ismét belemerül az újságot olvasásba. Közben azonban gyöngéden megérinti anyja karját, figyelmeztetve arra a pajkos kis leányra oda át, aki azt a rejtélyes öt szót oly csodálatos ügyességgel variálja, előlről hátra, hátulról előre, visszafelé, hogy hirtelenében azt hinné az ember, hogy valami ismeretlen nyelven beszél bámulatos folyékonyssággal.

A két fiu pedig szintén teljes komolysággal vesz részt a társalgásban, amelyet Aranka oly csodálkozással hallgat, hogy még a bábuját is majd kiejti a kezéből.

Most Tolnay is elneveti magát és Emma asszony is. Ők is rájöttek a turpisságra, hogy tulajdonképpen miféle nyelven kezdett beszélni Vidorka.

Horvátul. Még pedig egész helyesen.

A vasuti kocsik ablakaira ugyanis háromféle nyelven föl van írva a figyelmeztetés: - Kihajolni veszélyes. - Magyarul, németül és horvátul.

- Opasno je van se nagnuti.

Vidorka ugyan egy kukkot sem tudott horvátul, de azt az öt szót azonnal megtanulta s a legkülönbözőbb hanglejtéssel egész meséket mondott el ezzel az öt szóval, oly kedves pajkos-sággal, hogy szülői is jóízűen nevettek rajta.

Aranka pedig, akinek különösen ez a szó: - nagnuti - tetszett roppantul, mindig tapsolt és sikoltott örömeiben, valahányszor Vidorka feléje fordulva, gyöngéden és kényeztetően, vagy korholólag és ujjával intve szólt hozzá: - nagnuti! opasno nagnuti!

Ha csak sejtette volna Vidorka, hogy az a fiatal ember odaát, aki látszólag olyan komolyan olvassa az újságot, milyen jól mulat az ő előadásán - dehogy folytatta volna olyan sokáig ezt a furcsa társalgást!

Sőt nagyon lehetséges, hogy Vidorka annyira elszégyelte volna magát ezért a gyerekes tréfáért, hogy legszívesebben azonnal elsüllyedt volna.

De a fiatal ember nem árulta el magát, az anyja sem s a gyerekek mulattak jól tovább, és mulattatták szülőiket is.

A vonat pedig robogott előre, zugva, zakatolva, hegyen föl, völgybe le, vizen át, zöld mezők mentén, előre... előre...

V. FEJEZET.

Akik mindig falun laktak, tágas, világos szobákban, szívták a napsugárban fürdő, virágtól, zöldelő lombtól illatos levegőt, azoknak szinte elképzelhetetlen, miként tudnak a városi emberek egy-két szűk, sötét szobában, kőfalak közé szorítva, napsugár és friss levegő nélkül megélni.

Szegény Tolnaynéra nézve valóságos kinszenvedés volt első nap mindjárt a lakáskeresés.

Sóhajtva mászott meg három-négy emeletet, hogy aztán rémülten riadjon vissza a keskeny, sötét előszobától, mely rendesen tul volt zsufolva szekrényekkel és ládákkal, s hol rendesen négy-öt lármás, piszkos gyermek hempergett a földön.

A szobák is kicsinyek, sötétek és piszkosak voltak, a konyhában pedig még nappal is lámpát kellett égetni.

A szebb, nagyobb, tisztább és kényelmesebb lakásokért meg olyan árakat kértek, amilyent ők nem adhattak.

Tolnayné már kezdett kétségbeesni.

Pedig a lakásfölvétellel sietni kellett, mert a vendéglő, ahol ideiglenesen megszálltak, nagyon drága volt.

- Tudod mit, anyuskám, - szólt Vidorka este az édes anyjához, - engedd meg, hogy holnap én induljak el apuskával lakást keresni, te meg maradj itthon Aranyvirággal és pihend ki magad. Fogadom, hogy délre lesz lakásunk!

- De milyen! - sóhajtott Tolnayné csüggedten.

- Kényelmes, szép, tiszta és olcsó! Tudom én, hogy milyen kell, anyuskám, meg aztán apa is tudja. Három szoba, az egyiknek külön kijárása, hogy ki lehessen adni. Bizd csak egészen ránk!

- Nem bánom, gyermekem. Én ugyis olyan fáradt vagyok. Nem szoktam meg ezt a sok járkálást.

Másnap reggel csakugyan Vidorka indult el az édes apjával lakást keresni.

Sokáig bolyongtak utcáról-utcára, megnézték minden kiadó lakást, de sehol megfelelőt nem találtak.

Már-már Vidorka is majdnem csüggedni kezdett, mikor végre egy egészen új, háromemeletes szép házban egy nagyon csinos lakást találtak, amely minden tekintetben alkalmas lett volna nekik.

De a házmester nagyon sokat kért érte.

- Annyit nem adhatok, - szólt Tolnay.

- Oh, de kár, - sóhajtott Vidorka, - ez a lakás, tudom, anyuskának is tetszene! Ugyan kérem, adj a ki olcsóbbért, - fordult a házmesterhez.

- Nem tehetem, kérem, - felelt a házmester. - Nem vagyok fölhatalmazva, hogy engedjek az árából. Hanem tessék talán bemenni a háziasszonyhoz, hátha ő enged majd valamit. Ugyis egy negyedév óta üresen áll a lakás.

- Nem bánom, - szólt Tolnay, - próbáljuk meg.

A házmester elvezette őket az első emeletre a háziasszony lakásához.

- Nagyon jó népek, - nyilatkozott utközben, a budapesti házmesterek tájszólásán beszélve. - Igen finom nagysága, özvegy asszonyság, a testvérnénje és a fia laknak vele. Az is finom fiatal ur, csak a másik öreg nagysága néha kicsit haragos.

Vidorka és édesapja nem is figyeltek a házmester fecsegésére. Becsengettek s a szobaleány egy nagyon szépen, izléseken berendezett szobába vezette őket.

Egy öreg asszony ült az ablak mellett és olvasott. Kedvetlen arccal nézett föl, mikor Tolnay bemutatta magát s elmondta mi járatban vannak.

- Nem lehet, kérem, nem lehet, - szólt röviden. - Különbben is ez nem reám tartozik, hanem a nővéremre, Baróti Ferencnére. De ő se fogja adni. Ez képtelenség. Ne is fárasszák magukat tovább.

Tolnayt nagyon kellemetlenül érintette ez a meglehetősen udvariatlan fogadtatás, s már éppen távozni akart, mikor megnyílt a szomszéd szoba ajtaja s egy nyájas, szelidarcu öregasszony lépett be.

- A lakás végett tetszett jönni? - kérdezte barátságosan. - Kérem, sziveskedjenek helyet foglalni.

Amint leültek, Vidorka éppen az ablakkal szemközt foglalt helyet s a napsugár aranyfénnel világította meg üde, vidám, friss arcát.

Az öreg asszony figyelmesen nézett reá s aztán láthatólag elmosolyodott.

Tolnay előadta, hogy mi járatban vannak, hogy nagyon szeretnék a lakást kivenni, de igen drágának találják.

- Nézze kérem, - szólt Baróti Ferencné nagyon nyájasan, - azt hiszem, mi hamar meg fogunk egyezni. Engedjen ön is valamit s én is engedek.

- Nem lehet, - rázta szomorúan a fejét Tolnay. - Sajnos, körülményeim jelenleg olyanok, hogy csak úgy vehetném ki, ha egy szobát belőle azonnal ki tudnánk adni - az pedig nagyon bizonytalan dolog.

- Azon is segíthetünk, - biztatta Barótiné, - egy távoli rokonom, özvegy Sándorfi Pálné, szeretne ide, e házba költözni a télire, egy butorozott szobába. Ha tehát hajlandók volnának neki kiadni az egyik utcai szobát, ő szívesen fizetne érte havonként ugyanannyit, mint amennyit más fizetne.

Tolnay habozva nézett Vidorkára.

A kis leány vidáman mosolyogva integetett neki.

- Vedd ki, apuskám! Hiszen ez pompás!

Most már Tolnay sem gondolkozott tovább.

Azonnal átadta a foglalót, s miután a lakás üresen állt, a háziasszony szívesen beleegyezett, hogy másnap mindjárt beköltözzenek.

Ugy bucsuztak el, mint jó ismerősök.

- Isten áldja meg magát, vidám kis leánykám, - mondta Barótiné, megsimogatva a Vidorka arcát.

Vidorka tisztelettel tudóan kezet csókolt az öreg asszonynak.

Egész idő alatt, amíg szerényen hallgatva ült helyén, folyton azon töprengett, hol látta ő már ezt a kedves öreg arcot?

De sehogy sem tudta kitalálni.

Az öreg asszony azonban azonnal ráismert Vidorkára, jókedvű utitársára a múlt héten, aki már akkor is annyira megtetszett neki...

VI. FEJEZET.

Nem telt bele nyolc-tíz nap és már egészen rendben voltak az új lakásban Tolnayék.

Kissé hiányos volt ugyan a berendezés, mert alig tudták fölhozni a legszükségesebbet, s abból is a java részét betették a kiadószobába, hogy az legyen a legkényelmesebb. De azért a gyermekek jól érezték magukat nagyon.

Nem volt követelő, nagyigényű egyik sem, s hálásan beérték annyival, amennyit szüleik ilyen szűk körülmények között nyújtani tudtak nekik.

Vidorka még azt is el tudta hitetni mindegyikkel, hogy így még sokkal mulatságosabb, mint a régi megszokott kényelemben.

Csak valamit nem tudott Vidorka tréfálkozással elűzni, sőt ő maga is nagyon elkomolyodott, mikor arra került a sor, hogy édes apától bucsuzni kell.

Tolnay nem maradhatott tovább.

El kellett foglalni új állását, amelytől annyit várt, annyit remélt.

Kikisérték valamennyien a vasúthoz s Emma asszony úgy érezte, mintha szívéből egy darabot kitéptek volna, mikor a vonat elindult.

- Vidorkám, légy bátor és erős! - sugta édes apja a fülébe, mikor utoljára megölelte, - te reád bízom édes anyádat és testvéreidet!

Vidorka nem tudott szólni, valami fojtogatta a torkát, csak megszorította édes apja kezét.

És abban a kézszorításban benne volt minden.

- Ne félj, apám! Csak bíz reám! Erős leszek és bátor!

De óh, mennyivel könnyebb volt ezt mondani, mint meg is tenni.

Mennyi ezerféle apróbb-nagyobb gonddal, bajjal, kellemetlenséggel kellett megküzdeniök, amire mind nem voltak elkészülve.

Vidéki ember, ha felköltözik a fővárosba, rendesen nehezen tudja magát beletalálni azokba a szokásokba és dolgokba, melyek annyira különböznek attól, amihez eddig szokva volt.

Különösen a drágaság volt az, amely egészen megrémítette szegény Márta asszonyt.

Szinte hihetetlen volt előtte, hogy a husnak ne annyi legyen kilója, miként náluk Kőhalmon volt. Csirkéért, kacsáért pedig, melyek náluk majdnem ingyen nőttek föl az udvaron, itt annyi pénzt elkértek, hogy kimondani is sok volt, nemhogy megfizetni! Hát még a tojás, a tej, a zsir!... Nem, hiszen így lehetetlen megélni!

Órákat töltöttek esténként együtt Vidorkával, számítgatva, miként lehet abból a kevés pénzből úgy kijönni, hogy azért mindnyájan jól lakjanak mindennap s tisztességesen ruházkodjanak is.

- Ne busulj, anyuskám, - vigasztalta Vidorka édesanyját - a jövő hónapban már beköltözik az az asszonyság, akit a háziasszonyunk említett, s akkor már sokkal több pénzünk lesz havonta!

- Igaz, - sóhajtott Márta asszony, - Barótiné azt ígérte, hogy még ebben a hónapban ide költözik az ő rokona s csakis arra a biztatásra vette ki édes apád a lakást. S ime, most már azt tudatta, hogy csak a jövő hónapra veheti ki a szobát.

- Igaz, igaz, de hát ha beteg lett szegény és most nem költözhetik. Barótiné eléggé sajnálta is, mikor itt volt és elmondta. Ezt a hónapot csak kihuzzuk valahogy, meglásd, jobban megy aztán majd minden. Hiszen remélem, nemsokára én is fogok már valamit keresni!

Ez volt Vidorka reménysége és álma, hogy ő is keressen valamit!

Valahogy úgy képzelte ő azt ott falun, hogy csak föl kell ide jönni a fővárosba, s aki dolgozni akar, az mindjárt kap annyi munkát, hogy abból fényesen megélhet.

De hát persze, ez nem úgy ment.

Tulajdonképpen azt sem tudta, hogyan kezdjenek hozzá.

Nem volt senki ismerőse, semmi összeköttetése s azt sem tudta, kihez, hova forduljon.

Nagyon csinos virágokat tudott készíteni, s azt remélte, hogy majd sok-sok megrendelést kap.

De hát ki tudta azt ebben a nagy-nagy városban hogy itt van Vidorka s ő akar virágokat készíteni?... Rózsát, szegfűt, violát, - amilyent parancsolnak, olyan szépeket, élethiveket, hogy aki látja, azt hinné, igazi, friss virág, melyet most szakítottak le a tövéről.

Ákossal és Károllyal sokszor tanakodtak róla, s a két fiú a legfurcsább tervekkel állott elő, amelyeket persze lehetetlenség lett volna keresztülvinni.

Ákos azt indítványozta, hogy rendezzen Vidorka virágkiállítást, s akkor bizonyára mind megveszik a virágokat, amiket akkorra elkészít.

Károly meg azzal állott elő, hogy ő sorsjátékot rendez az iskolában a Vidorka virágaiból. Bizonyára minden fiúnak az édes anyja vagy testvére fog venni egy-két számot.

Vidorka csak nevetett s kijelentette, hogy ez mind képtelenség.

De azért ő sem tudott valami okosabbat mondani.

Hanem azért, amikor csak szabad ideje volt, készítette a virágokat, olyan ügyesen, olyan szépen, hogy csupa gyönyörűség volt ránézni.

Rózsából, violából, szegfűből, gyöngyvirágból készített oly remek bokrétát, s oly izléssel állította össze, hogy akármelyik kertész megirigyelhette volna.

De nem tudott vele mihez kezdeni, s így csak a szobát ékesítette föl vele.

Olyan is volt a lakásuk, mint egy virágoskert.

És Vidorka volt benne a dalos madár, aki jó kedvet, vidámságot, élénkséget hozott a kertbe, amelyet a gond komor felhői nagyon kezdtek már elsötétíteni.

VII. FEJEZET.

- Nem értem, igazán nem értem ezt a te nagy érdeklődésedet, - zsémbelt Klára asszony testvérével, Barótinével. - Ez is éppen olyan vidéki család, mint száz más. Feljönnek a fővárosba szerencsét próbálni, egy darabig szélhámoskodnak s aztán egy csomó adósság hátrahagyásával megszöknek.

- Ugyan Klára, hogy beszélhetsz így? - szólt Barótiné. - Egy előkelő, habár szegény ur-asszony, négy gyermekével - nem akar az szerencsét próbálni, csak tisztességgel megélni.

- Hát miért nem maradt falun? Ott könnyebb tisztességgel megélni, mint a fővárosban.

- Ahhoz nekünk semmi közünk, Klára. Én nem is törődöm vele. Én csak azt látom, hogy nagyon derék, jóra való család. Ezt különben észrevettem már a vasuton is, mikor együtt utaztunk.

- Pedig bizony nem lehettek valami kellemes utitársak. Különösen az a kis fruska, aki folyton fecsegett és vihogott; már én rendre utasítottam volna, ha neked vagyok.

- Ugyan hagyd el, hiszen éppen az volt a legkedvesebb, az a napfényes vidámság, amivel folyton földerítette a szülői szomorú arcát.

- Köszönöm szépen! Nekem bizony cseppet sem tetszik az olyan léha teremtés, aki vidám és jókedvű, mikor a szülői szomorúak. Nem valami nagyon jó szívre mutat. Az sem valami nagyon tetszik nekem, hogy mindig olyan dalolva, ugrándozva szalad le s föl a lépcsőn. Komoly gondolkozásu, felnőtt leányhoz ez nem illik.

- Ahogy vesszük, Klára. Én mernék fogadni veled, hogy Tolnay Nellike a legjobb szívű fiatal leány a világon, s hogy ha szükséges, ugyancsak komolyan tudja fölfogni az életet. Reám legalább ezt a benyomást teszi.

- Te mindig ilyen voltál, Teréz. Mindig mindenkiről csak a legjobbat tetted föl, s olyan könnyen el lehetett téged ámitani, mint egy gyermeket. Én nem vagyok olyan könnyen hívő. Engem nem lehet egyhamar megtéveszteni.

Barótiné csöndesen elmosolyodott.

- És mi hasznod van belőle? - kérdezte szeliden. - Mindenkire gyanakszol, nem bízol meg senkiben, s azért soha sincs egy jó órád sem. Én legalább addig hiszek minden jót az emberekről, amíg meg nem győződtem az ellenkezőről, - ami különben ritkán esik meg, mert hiszen mindenki van valami jó. Ne légy tehát igazságtalan, Klára, Tolnayék iránt, hiszen nincs semmi bizonyítékod ellenük, sőt minden a mellett szól, hogy nagyon derék, jóra való emberek.

- Ezt én is merem állítani, - szólalt meg egyszerre egy kellemes csengésű férfihang, s egy sugárnövésű, csinos fiatalember lépett előtérbe a félhomályos szobából.

- Te itthon vagy, Ernő? - szólt látható örömmel Barótiné. - Nem is hallottam, mikor hazajöttél.

- Éppen most jöttem, kedves anyám, - felelt a fiatalember kezet csókolva mind a két nőnek, - még hallottam a vitatkozásotok utolsó részét, s én is a te véleményeden vagyok, anyám!

- Persze, persze, - dohogta Klára néni bosszusan, - hiszen te is olyan fellegjáró vagy, mint anyád.

- Nem tesz semmit, - mosolygott Ernő, - bár lehetnék is mindenben hozzá hasonló! De azért nem kell haragudni, Klára néni, - tréfálkozott az öreg asszonnyal, - mert magához még jobban hasonlítok, mint az anyámhoz!

Tényleg, Ernő nagyon hasonlított külsőleg a nagynénjéhez, aki fiatalabb korában igen szép lehetett. Csak az az epés, kesernyés vonás hiányzott az Ernő szája körül, amely a nagynéni arcát olyan kellemetlenné tette.

- Jól van, jól, - zsörtölődött Klára néni. - Te szélkelep! Mindig tudsz valamit felelni, - éppen mint az a fruska odaát!

A Klára néni zsörtölődéseit nem igen vette komolyan senki, mert habár mindig haragos és zsémbes volt, azért alapjában véve nagyon jószívű volt, csak a sok keserűség és megpróbáltatás, amin keresztül ment, tették epéssé és elégedetlenné.

Mert nem minden emberre hat nemesítőleg a szenvedés iskolája. Van, aki annál jobb, szelidebb, türelmesebb lesz, minél több megpróbáltatáson megy keresztül, de van, akit elkeserít, türelmetlenné és ingerültté tesz a szenvedés.

Klára néni is ezek közül való volt.

Férjét korán elvesztette s két kis leánykával maradt özvegyen és nagyon szegényen.

Sok küzdelem és munka árán fölnevelte leányait; testvére, Barótiné segítette, amennyivel csak lehetett. De még akkor ő sem volt olyan vagyonos, mint most.

A két leányka, Rózsika és Nellike, olyan viruló két hajadonná fejlődött, mint két virágszál.

Anyjuknak minden boldogsága, öröme, büszkesége voltak. És egy esztendő alatt mind a két leányka, rövid betegség után meghalt.

Nellike éppen menyasszony volt. Ugy temették el fehér menyasszonyi ruhájában, fátyollal és mirtuszkoszorúval a fején.

Szegény Klára néni abban az időben majd megőrült fájdalomában. Erővel kellett elvinni leányai sirjától.

Évek teltek el, amig csak némileg le tudott csendesedni és belenyugodni Isten megváltozhatatlan akaratába. De keserű, türelmetlen és ideges maradt mindig.

Barótiné, mikor férje nagynénje után azt a nagy vagyont örökölte, azonnal magához vette Klára nénit, hogy legalább anyagi gondokkal ne küzködjön szegény tovább.

Azóta ott lakott Klára néni Barótinénál, zsémbelt és zsörtölődött egész nap; különösen a fiatal leányokat szidta folyton, akik közül egy sincs az ő két leányához hasonló, kiknek a sirjához most is mindennap kiment és mindennap friss virágot vitt nekik.

Arra a kis leányra odaát meg különösen haragudott.

Miért hívták éppen Nellikének, mint az ő menyasszony leányát és miért volt olyan vidám, mosolygó, jókedvű mindig, mint az ő leánya is lenne bizonyára, ha az Isten magához nem vette volna...

Persze minderről Vidorka nem tudott semmit.

Sem arról, hogy valaki haragszik reá, sem arról, hogy valaki milyen érdeklődéssel kíséri figyelemmel.

Valaki, aki órákig áll az udvari szoba ablakánál, ahonnan éppen át lehetett látni a Vidorkák lakásának ajtajához.

Ernő ur különben szörnyen restelte volna, ha valaki rajtakapja azon, hogy mennyire örül, ha megpillanthatja Vidorkát, amint sétálni viszi a kis Aranyvirágot, vagy a vásárcsarnokból jön haza, kosárral a karján.

Ilyenkor mindig úgy tett, mintha olvasna, s csak úgy lopva pillantott föl a könyvből.

De oly kedves és csinos is volt Vidorka, egyszerű barna ruhácskájában, piros virágos szalmakalapjában, hogy csupa öröm volt ránézni.

Nem tekintgetett se jobbra, se balra, hanem mosolygó vidám arccal szaladt föl a lépcsőn, karján a kosárral; szinte ki lehetett olvasni szeméből az örömet, hogy ma sikerült valamit olcsóbban megvenni, mint tegnap.

VIII. FEJEZET.

Bizony nagyon nehéz időket éltek Tolnayék.

A fővárosi élet sokkal többbe került, mint gondolták és sehonnan segítségre nem várhattak.

Négy hónapja, hogy elutazott apjuk tengerentuli útjára, merész vállalkozásba, s azóta csak éppen egyszer kaptak tőle levelet.

Azt írta, hogy szerencsésen megérkezett, utazása elég jó volt, s hogy ne nyugtalankodjanak miatta, ha ritkán kapnak levelet, de nagyon el van foglalva. Isten oltalmába ajánlja családját, s kéri, hogy ne csüggedjenek, legyenek bátrak és kitartók, Isten segítségével majd jobbra fordul sorsuk.

Ez a levél nem nagyon nyugtatta meg Emma asszonyt.

A sorok közül azt olvasta ki, hogy férjének rosszul megy a dolga, hogy vállalkozása nem úgy ütött be, mint ahogy várta s csak nem akarja nyugtalanítani őket, azért nem ír meg mindent részletesen.

Vidorka alig tudta megnyugtatni anyját.

És ez annál nehezebb volt, mert ő maga is aggódott.

Százszor elővették a levelet, olvasták és magyarázgatták egymásnak, pedig már majdnem betéve tudták minden sorát.

Végre Tolnayné megnyugodott.

Vidorka oly szép színekkel tudott mindent ecsetelni, úgy meg tudta találni mindenben a jót, a biztatót, hogy utoljára anyja is elhitte, vagy legalább is nem látott mindent olyan sötét színben.

Pedig tulajdonképpen csakugyan nagyon nehezen ment a soruk.

Kosztos fiukat nem tudtak kapni, a virágkészítéssel Vidorka semmire sem tudott menni, a kiadó szobát pedig Barótiné rokona nem vette ki, mivel még mindig beteg volt, s nem is akart már felköltözni a fővárosba.

Egy hónap óta egy öreg, elszegényedett bárónő lakott náluk, de csak nagyon keveset fizetett, azonban annyi követelése és szeszélye volt, hogy szegény Emma asszonyt egészen kétségbe ejtette.

- Igazán végtelenül sajnálom, - mondta Barótiné, mikor meglátogatta őket, hogy tudtukra adja, hogy rokona, Sándorffyné, nem költözhetik fel - tulajdonképpen én vittem bele a dologba, s most szinte arra érezném magam kötelezve, hogy én vegyem ki a szobát. Engedjék is meg kérem, hogy azt, amennyivel kevesebbet fizet a bárónő, leszámítsuk a házbérből.

Tolnayné egészen meg volt hatva ennyi figyelemtől és jóindulattól és azt sem tudta, hogyan köszönje meg.

- Sehogyan, - mondta Barótiné, - ezzel én tartoztam. Ha önök nem volnának olyan járatlanok és tapasztalatlanok, ezt egész jogosan követelheték volna tőlem. Sőt a kéthónapi lakáspénzt is követelhetik Sándorffynétól, mert az ő számára tartották fenn olyan sokáig a szobát s nem adták ki másnak.

- De hiszen az képtelenség, - szólt Tolnayné, - ha nem lakott benne, hogyan követelhetnék én érte lakáspénzt?

- Hogy mennyire nem képtelenség, azt bizonyítja az, hogy Sándorffyné el is küldte a két-hónapi bérösszeget, - mondta Barótiné. - Azt írja a levélben, hogy nem akarja megvárni az ügyvédi felszólítást, - tette hozzá tréfásan. - Ime, itt a pénz!

Kivette pénztárcáját zsebéből és az összeget leszámlálta a csodálkozó Tolnayné elé.

- Igazán nem tudom, - szabadkozott Tolnayné, - hiszen ehhez nincs jogunk!

- Ej, dehogy nincs, - nyugtatta meg Barótiné, - mondtam már, hogy ez önnek jogos követelése, asszonyom. De mondja csak kérem, akar-e nekem egy nagy szivességet tenni?

- Óh kérem, parancsoljon, - örvendezett Emma asszony.

- Engedje át néha hozzám a kis Aranyvirágot. Én úgy szeretem a gyermekeket, s nálam oly üres, csöndes a lakás! Ugy-e eljön hozzám kicsikém? - fordult Arankához, megsimogatva a gyermek rózsapiros arcocskáját.

- Én csak Vidorkával megyek, - jelentette ki Aranyvirág határozottan.

- Ki az a Vidorka? - kérdezte Barótiné.

- A nagyobbik leányom, - felelt Tolnayné Vidorkára mutatva, ki az ablak mellett, a kis varróasztala előtt ülve virágait készítette és szerényen hallgatott. - Vidorkának nevezzük magunk közt, mert mindig olyan jókedvű!

- Isten tartsa meg jó kedvét, leányom, - szólt Barótiné, odalépve hozzá. - Természetes, hogy maga is átjön a kis Aranyvirággal, ugy-e?

- Nagyon szívesen, kedves néni, - felelt Vidorka örömmel, - csak nem tudom, nem leszünk-e alkalmatlanok? Aranka nagyon élénk gyermek.

- Az nem tesz semmit. Én azt szeretem. Régebben, mikor még Miskolcon laktunk, - mert a férjem ott vasuti főfelügyelő volt, - Ernő fiam akkor még kicsike volt, mindig tele volt a házuk gyerekekkel. Szerettem velük foglalkozni, s most nagyon hiányoznak. Hát csak minél előbb jöjjenek át. És vasárnaponként, mikor a két kis diák nem megy az iskolába, ők is átjöhetnek. Ernő fiam ugyan már nagy legény, de azért szívesen eljátszogat a kis diákokkal. És remélem, kedves asszonyom, hogy a gyermekekkel együtt ön is eljön hozzánk?

Vidorka és édes anyja egészen el voltak ragadtatva ennyi szivességtől és kedvességtől.

Oly jól esett nekik, hogy a sok idegen, ismeretlen ember között, akik részvétlenül, közömbösen haladtak el mellettük, találkoztak valakivel, aki jó és szíves volt hozzájuk.

Ezen az estén sokáig hallatszott át Barótiékhoz a Vidorka hangos, jókedvű zongorajátéka.

Egyik keringőt és csárdást a másik után pergette s nemsokára hallani lehetett, hogy táncra perdül a vidám kis csapat.

- Ej no, - dünnyögött Klára néni bosszusan, - mondhatom, ezek aztán mulatnak. Van is rá okuk, mondhatom! Földhöz ragadt szegények, - és még táncolnak! Micsoda zsivaj! Micsoda láрма! Mindjárt beküldöm hozzájuk a házmestert!

- Dehogy küldöd, - mosolygott Barótiné, - sőt azt hiszem, titokban magad is örülsz, hogy ilyen jó estéjük van azoknak a gyerekeknek.

- Mi közöm hozzá, - zsémbelt Klára néni, - én nekem bizony cseppet sem tetszik, hogy az a nagy leány, ha már éppen zongorázik, mindig ilyen léha, könnyű dolgokat játszik!

- De hiszen a kis testvéreit csakis ilyenekkel mulattathatja, - védte Vidorkát Barótiné - meg azt hiszem, az anyjuk is szívesebben hallgat most valami vidám dalt, mint egy klasszikus szonátát.

IX. FEJEZET.

A legközelebbi vasárnap délután csöngettek a Tolnayék lakásának ajtaján.

A Barótiné szobaleánya jött át azzal az üzenettel, hogy a nagyságos asszony szívesen látja mindnyájukat ma délután uzsonnára.

Micsoda örömrivalgás támadt erre az üzenetre.

Aranyvirág háromszor táncolta körül a szobát, sőt mi tagadás, még a nagy diákok is egypár bukfencet vetettek.

Hogyne, hiszen olyan kevés részök volt valami szórakozásban, mulatságban! Nem csoda, hogyha oly nagy örömmel fogadták ezt a kis változatosságot.

Vidorka gondosan felöltöztette kis hugát; aranyszőke fürtös haját kibontotta s kék szalaggal kötötte át. Aranyvirág a babáját is szerette volna magával vinni; Vidorka hát annak is varrt hamarjában egy rózsaszín batisztruhát. A batiszt hozzá egy régi bluzának a bő ujjából került, amelyet átalakított volt divatos szűk ujjas bluzzá. Az ilyen maradék szöveteket, csipkéket Vidorka mindig gondosan el szokta tenni és alkalomadtán aztán az Aranyvirág babái pompáztak benne.

Mikor mind készen voltak, Vidorka is felöltözködött.

Ő is ki akarta csipni magát erre az ünnepélyes alkalomra; hiszen ugy örült ő is, hogy egy kis szórakozásban lesz része.

Fölvette a rózsaszín ruháját, amely nem volt ugyan már uj, de ő maga varrta s nagyon csinosan illett neki.

Dús, gesztenyeszín haját koszoruba tűzte föl és övébe egy rózsát tűzött.

De nem valódi rózsát, mert az nem volt, hanem olyant, amelyet ő maga készített. De az olyan szép, üde volt, mint egy valódi rózsa. Ha az ember nem tudta, hogy művirág, hát önkénytelen is megszagolta.

Barótiné a legnagyobb szíveséssel fogadta a kis társaságot.

- Isten hozta, kedveseim! Isten hozta! Érezzék jól magukat itt nálam. Szeretném, ha egészen otthonosan éreznék magukat. Üljön ide mellém, a dívánra, kedves szomszédasszony. Már mi öregek csak itt maradunk, a gyerekek pedig hadd mulassanak együtt.

Bejött Ernő is és Barótiné némi büszkeséggel mutatta be a szép, délceg fiatalembert.

- A fiam, Baróti Ernő, mérnök.

Vidorka egy kissé elpirult.

Hát ez az a fiatalember, akit egypárszor szembe talált itt a kapu előtt, meg a lépcsőn, s aki mindig olyan tisztelettudóan köszönt neki?

Mindig gondolkozott rajta, hogy vajjon honnan ismeri, mert olyan ismerősnek tűnt föl az arca, de nem tudott rájönni.

Nem telt bele tíz perc s Ernő és a két kis diák már a legjobb barátságban voltak, sőt Ákos már a latin nyelv nehézségei felől is panaszkodott Ernőnek.

Aranyvirág pedig éppenséggel úgy megbarátkozott vele, hogy még a babáját is az ölébe ültette, ami Aranyvirágnál a legnagyobb bizalom jele volt.

Ernő kellőképpen méltányolta is ezt a bizalmat s ugyancsak megcsodálta a gyönyörű babát, melynek csak az orra volt szokatlanul nagy.

- Milyen szép baba! - dicsérte lelkesen - és milyen szép csipkés rózsaszín ruhája van!

- Vidorka varrta - dicsekedett Aranyvirág. - Az én ruhámat is Vidorka varrta.

- Igazán? Láska, milyen jó a maga testvérekéje! Szereti, ugyebár?

- Oh, nagyon! A hercegnő-baba is szereti. Az orrát is Vidorka varrta föl, mert eltört. Most viaszból van az orra!

- Gyönyörű orra van, - erősítette buzgón Ernő.

Erre már Vidorka is, ki eddig kissé elfogultan ült a helyén, elnevette magát.

- Ezt már igazán csak a legnagyobb jóindulattal lehet állítani, - szólt. - Nem hiszem, hogy legyen még a világon hercegnő ilyen orral!

Ernő, ki a vasuti utazás óta még erre a nagyorru babára is jól emlékezett, hihetetlen határozottsággal kezdte erősíteni.

- Oh, hogyne, kisasszony, bizonyára van...

De aztán ő is elnevette magát s erre az ő elfogultsága is eltűnt.

- Ez egy nagyon okos baba lehet, - fordult Aranyvirághoz, - azt hiszem, még horvátul is tud. Kérdezzük csak meg: Opasno je van se nagnuti?

Pajkosan pillantott Vidorkára s hamiskásan mosolyogva a bajusza alatt, ismételte:

- Opasno? Nagnuti, nagnuti...

Vidorka majd leesett a székről.

Egyszerre eszébe jutott a vasuti utazás és az ő tréfája, amellyel megnevettette szülőit s testvéreit s most már ráismert utitársaira is.

Hát azért volt neki oly ismerős az első perctől kezdve az az öreg asszony, meg ez a fiatal-ember!

Olyan piros lett egyszerre, mint egy rózsa, de az Ernő vidám nevetése csakhamar eloszlatta zavarát.

- Soha olyan jól még nem mulattam uton, mint akkor! - mondta Ernő.

- Képzem, hogy kinevetett engem magában!

- Hova gondol, kisasszony! Csak végtelenül örültem, mikor megtudtam, hogy véletlenül éppen ide költöztek s mikor a lépcsőn néha találkoztunk, szerettem volna úgy köszönteni: - Opasno...

Lett erre vidám hahotázás.

Aranyvirág ugrándozi kezdett s körültáncolta a nagyorru hercegnő-babával a szobát, s a két fiu is fészkelődni kezdett. Ők is szerettek volna már kissé mozogni.

- Játsszunk valamit, - indítványozta Ernő s a kis társaság valóságos örömujjongással fogadta ezt az indítványt.

- Éljen, éljen! - kiáltott Károly. - Vidorka majd rendez valami játékot, ő abban mester!

Nemsokára egymást követték a mulatságos, vidám társasjátékok s uzsonna után olyan vig volt a hangulat, hogy még Tolnayné és Barótiné is részt vettek a «találós kérdések»-ben és «élő képek»-ben.

Csak egy arc maradt fanyar és kedvetlen az egész idő alatt s nem derült föl még a legbohókásabb tréfánál sem - a Klári néni arca.

Ott ült ő is rendes helyén, nagy karosszékében az ablak mellett, de nem vett részt sem a társalgásban, sem a játékban.

Vidorka hiába akarta belevonni kétszer-háromszor is.

- Nem játszom, - felelt szinte ridegen, úgy, hogy aztán többet nem is háborgatták.

X. FEJEZET.

Késő este volt már, mikor Tolnayék hazamentek.

Olyan vigan, olyan jó kedvvel, mint már régen nem.

Még Tolnayné is derült volt. Sok mindent beszélt meg Barótinéval, ami némileg megnyugtatta a jobb kilátásokkal biztatta a jövőre nézve.

Aranyvirág már álmos volt s így azonnal lefektette Vidorka. Még álmában is magához szorította a hercegnő-babát.

A két fiu, Károly és Ákos, még le akart ülni dominózni a szép dominójátékkal, melyet Ernőtől kaptak. De anyjuk feküdni küldte őket is, mert már késő volt.

Vidorka csendesen tett-vett a szobában. Elrakosgatott mindent, összeszedte az Aranyvirág ruháskáit, megnézegette a fiuk ruháit, nincs-e valami elszakadva, az ünneplő ruhákat ki-kefélte s a szekrénybe akasztotta és helyette elővette a mindennapi viselőt.

De mindezt valami oly szokatlanul csendes, álmodozó módon, mintha nem is az az élénk, vidám kis leány volna.

- Mi bajod, Vidorka? - kérdezte anyja, ki egy darabig figyelemmel kísérte.

Vidorka összerezzen, aztán mosolyogva nézett anyjára.

- Nincs semmi bajom, anyuskám, - mondta odaülve anyja ágya mellé, ki már szintén lefeküdt.

- De mégis... valamit el akarok mondani neked. Addig nem tudok lefeküdni.

- Mi az, édes kis lányom?

Vidorka úgy volt szokva, hogy mindent elmondjon az édes anyjának.

Soha még egy gondolata sem volt, amelyet ne közölt volna vele. Édes anyja volt az ő meg-hittje, legbizalmasabb barátnője és elképzelhetetlen, hihetetlen lett volna előtte az a gondolat, hogy anyja előtt valamit eltitkoljon, bármi csekélységet is.

És tudta azt is, hogy anyját minden érdekli, mindent szívesen hallgat meg, amit ő mond, soha sincs terhére kislányos fecsegésével, hanem jósággal, szeretettel figyel rá.

Oh áldott, áldott édesanyjai sziv, amelynek kiáradó melegsége besugározza az egész életet...

- Hát tudod-e azt édes anyuskám, - kezdte Vidorka, - hogy Ernő... akarom mondani Baróti Ernő ur már régen ismer minket?

- Igazán? Honnan?

- Együtt utaztunk volt a vasuton, mikor feljöttünk Budapestre. Most már én is emlékszem arra a kedves arcu öreg asszonyra és a fiatal emberre, akik utitársaink voltak. Mindig tűnődtem rajta, honnan olyan ismerős a néni arca, most már tudom.

- Igen, igen, most már én is emlékszem! - felelt édesanyja. - Hát ennyi az egész? - kérdezte aztán egy kis idő múlva, mikor Vidorka elhallgatott.

- Dehogy, anyuskám, dehogy... Mikor elbucsúztunk, Baróti ur elkérte azt a rózsát, amelyiket délután az övembe tűztem volt. És én odaadtam neki!

- Nos, hiszen ez még nem hiba, lányom. Ők olyan kedvesek és szívesek voltak irántunk, hogy ezt megtehetted. Sőt a néninek is kellene készítened egy szép bokrétát.

- Nem is abban van a hiba, anyuskám, hogy neki adtam, hanem abban, hogy nem mondtam meg, hogy csinált virág.

Tolnayné elnevette magát.

- Oh, te kis csacsi! Hiszen azt bizonyára ugys tudta!

Vidorka csak rázta a fejét nagy komolyan.

- Nem hiszem, anyuskám! Azt mondta, mikor odaadtam neki: - Köszönöm, Nellike kisasszony; ezt a rózsát viselni fogom, amig el nem hervad s azután is megőrizem ennek a kedves délutánnak az emlékére. - Szóról-szóra így mondta, anyuskám! És én, én előbb el akartam nevetni magamat s azt mondani: - De hiszen ez papiros-virág, Baróti ur, én magam készítettem!... De aztán mégsem mondtam, magam sem tudom miért?... És azóta olyan nyugtalan vagyok. Elképzelem, hogy ha ő csakugyan föl akarja tüzni a kabátjára a rózsát, azonnal észre fogja venni, hogy papirosból van s akkor engem kinevet - és - és a rózsát eldobja...

Tolnayné megsimogatta Vidorka fejét.

- Nem olyan nagy dolog az egész, kis lányom, - nyugtatta meg szeliden. - Majd megmondod, ha legközelebb találkozol vele.

Vidorka meg is nyugodott.

Mihelyt anyjának elmondott mindent, azonnal elsimult lelkéből minden nyugtalanító érzés.

De édes anyja még sokáig nem tudott elaludni.

- Rózsa... rózsá... fiatalság... - gondolta magában mélabus mosollyal s aztán hosszan, mélyen fűlsóhajtott.

Ő világosan olvasott leánya tiszta lelkében.

Látta egy tavaszi érzés fejlődését, amely vagy boldogságra, vagy szomorúságra vezethet.

Fiatall leányok oly könnyen megnyitják szíveket. Elég egy csinos arc, egy udvarias bók, s ők már elábrándoznak, elálmodoznak fölöle.

Tűlélenk fantáziájuk fölrúházza képzeletűk hűsét mindenféle regényes tulajdonsággal s aztán képzelt csalódások és képzelt szenvedések miatt keseregnek és tetszelegnek maguknak az ilyen szentimentális szerepben.

De Vidorka nem volt az ilyen érzegűs leányok közül való.

Sokkal frissebb, egészségesebb lelkű volt, semhogy beteges képzelgés elfoglalhatta volna.

Nem is gondolt soha semmi másra, mint hogy szűlűivel és testvéreivel boldogan, megelégedetten élhessen s ha a jövűre gondolt, mindig úgy látta magát közöttűk és érettűk élve.

Éppen azért anyja tudta jól, hogy ha szíve megnyílik, az csak komoly érzés előtt nyílik meg, s a vidám, jókedvű, dalos Vidorka nagyon, nagyon boldogtalan lehet, ha ez a komoly érzés csalódást hozna reá.

Tolnayné fölült ágyában és odanézett a Vidorka ágya felé.

A leányka aludt csendesen, nyugodtan; talán álmodott is valami szépet, mert édesen mosolygott.

Anyja kiterjesztette feléje két kezét, áldólag és védűleg.

Valahogy úgy érezte, mintha az ő gyűnge két keze - az édes anyai kéz - meg tudná őrizni, védűni leányát minden bánattól, minden csalódástól...

XI. FEJEZET.

Mialatt Vidorka és édesanyja beszélgettek, a szomszédban sem aludtak még.

Ernő cigarettázva sétálgatott alá s fel a szobában, amit csak olyankor szokott tenni, mikor nem volt egészen nyugodt kedélyhangulatban.

Barótiné a divánon ült és nézte minden lépését, minden mozdulatát, Klára néni meg az ő szokott kedvetlen, fanyar arcával kártyákat rakott ki az asztalon.

- Itt valamit tenni kell, édes anyám, - mondotta Ernő hosszabb szünet után, - az ember nem nézheti az ilyesmit összetett kézzel.

- Nagyon bajos dolog, édes fiam, - szólt Barótiné, - sokkal büszkébbek, semhogy valamit ajándékba elfogadnának...

- Azzal nem is akarnám őket megbántani, - mondotta Ernő, - valami más utat, módot kell találni.

- Igazán nem értem, - szólt közbe Klára néni, - mit töritek a fejeteket olyasmin, ami éppenséggel nem érdekel közelebbről. Hogyan lehet a más ember ügye-baja miatt töprengedni. Ha valakinek nincs tőkepénze, amiből megéljen, akkor munkát keres. Ez csak elég világos. Ha Tolnayék szegények, akkor valamit dolgozni fognak, hogy szerezzenek. Varrni, vagy órákat adni, vagy akármit. Én is ugy tettem hajdan, mikor volt kiért dolgoznom.

- Némi igaza van Klára néninek, - szólt Barótiné. - Az egyetlen mód, hogyha segíteni akarunk rajtuk, hogy munkához juttatjuk őket.

- Ugyan, - vetette közbe Ernő, - hiszen Tolnayné oly gyöngé és beteges, nem hiszem, hogy valami állandó foglalkozást hosszabb ideig kibírna.

- Nem is reá gondoltam, - szólt Barótiné, - neki éppén elég dolgot és gondot ad a háztartás vezetése és rendben tartása, s az öreg báróné után való járás. Hanem Nellikére. Gyönyörű virágokat tud készíteni a kis leány.

Ernő kissé zavarba jött s a kabátján levő rózsára pillantott.

- Igaz, - mondta, - egész délután azt hittem, hogy valódi rózsa. Csak mikor a kezembe vettem, láttam, hogy művirág.

Barótiné nem szólt semmit, csak magában megjegyezte, hogy Ernő nem igen szokott virágot kérni senkitől, s ha most megtette, ennek komolyabb jelentősége is lehet.

De nem akart most még erről beszélni.

- Még igen korai volna, - gondolta, - hagyjuk még a dolgot. Majd figyelni fogok és... és... legyen meg az Isten rendelése...

- Mondok valamit, - szólt aztán hangosan, - van nekem egy jó ismerősöm, Vadas Imréné, a Vadas és Társa cég főnökének a felesége. Azoknak nagy művirág-kereskedésük van; ők látják el az összes vidéki boltokat virággal. Beszélni fogok Vadasnéval; azt hiszem, egy ügyes virágkészítőre mindig szükségük van.

Ernő kissé összeráncolta a homlokát.

- Vajjon az üzletbe kellene majd járnia? - kérdezte. - Azt nem hiszem, hogy jó volna az ő számára. Néha, mikor arrafelé megyek, látom a nagy üvegablak mögött a leányokat; nevetgélnek és a járó-kelőkre nézegetnek. És sokat kell dolgozniok és este későn mennek haza. Az nem való Nellikének - Nellike kisasszonynak.

Barótiné alig láthatólag elmosolyodott.

- Sőt éppen neki való lenne, - dörmögött Klára néni. - Ott legalább kinevetgélhetné magát kedve szerint. Ugy sem tud egyebet, mint nevetni és mindig csak nevetni. Annak a leánynak nincs is szive. Én nem hiszem, hogy egy igaz könnyet tudna ejteni valaha.

- Én pedig nagyon is hiszem, hogy van szive, - szólt kissé indulatosan Ernő. - Nem szabad a fiatalságot oly ridegen elítélni azért, ha jókedvű.

- Már bizony, ha egy szerető, jószívű leány hetek, hónapok óta nem hall semmi hirt az apjáról, nem tud olyan jókedvűen nevetgélni, mint az a Nellike kisasszony. Aki pedig tud, annak bizony nincs szive!

Ernő valami nagyon éleset készült mondani Klára néninek, de Barótiné idejekorán békítőleg közbeszólt:

- Kérlek, hiszen még lesz alkalmunk megfigyelni Nellikét. Én nem hiszem, hogy ne tudna sirni...

Klára néni dörmögve, dohogva szedte össze a kártyáit.

- Utóvégre is nekem az egész dologhoz semmi közöm, - zsémbelt. - Tegyetek, amit tetszik. Csakhogy Ernőt én is fiamnak tekintem és... és... nekem is van szemem... tudok figyelni... és... nem szeretném, ha Ernő... csak úgy mulatságból... elcsavarná egy fiatal leánynak a fejét.

Ernő egyszerre elnevette magát, odasietett Klára nénihez és megcsókolta a kezét.

- Utoljára is kiderül, hogy Klára néni Nellike kisasszonyt félti tőlem! - nevetett. - Légy egész nyugodt, nénikém. Engem csak érdekel ez az egész becsületes, vidéki család, akik feljönnek ide olyan járatlanul, olyan tapasztalatlanul, hogy megküzdjenek az élettel. Nincs semmi más gondolatom, mint hogy némileg szeretnék segítségükre lenni ebben a küzdelemben.

- Jó, jó, - dörmögött Klára néni, - én nem bánom. Én nem szólok bele a dologba többet, csak még egyszer figyelmeztetek: vigyázz! Aki annyit nevet, az nem tud sirni - és aki nem tud sirni, annak nincs szive.

Ernő csak mosolygott, de Barótiné kissé elgondolkozott.

- Vajjon volna-e némi igazság a Klára néni szavaiban?

XII. FEJEZET.

Néhány nap múlva levél érkezett a postán Vidorka címére. Az első pillanatban azt hitte, hogy édes apja írt, de aztán azonnal látta, hogy egy egészen ismeretlen írás.

Csodálkozva bontotta föl.

A levél így hangzott:

«Tisztelt kisasszony! Ugy értesültem, hogy nagyon szép virágokat tud készíteni. Kérem, sziveskedjék ma vagy holnap délután 4-5 óra között néhány mintát üzletembe elhozni. Ha megegyeznénk, szívesen szerződtetném kegyedet rendes virágszállítómnak.

Vadas Imréné.»

Emma asszonynak könnyek gyűltek a szemébe, Vidorka meg örömében körültáncolta a szobát.

- Ez a Baróti néni műve! - ujjongott. - Én azt hiszem, ezt senki más nem tehette, csakis ő!

- Én is azt hiszem, - mondta anyja. - Maga a jóság és a szivesség az a kedves öreg asszony. De most az a kérdés: vajjon fognak-e tetszeni Vadas Imrénének a virágaid? Kiválasszuk a legszebbeket s délután én is elmegyek veled.

El is mentek délután mind a ketten s Vadasnének csakugyan nagyon megtetszettek a Nellike virágai.

- Szívesen megveszem mindig a virágait, kedves kisasszony, - mondta, - csak szeretném, hogy egyet-mást megtanuljon még. Például a moharózsákat én nem így szoktam készíteni. Legjobb volna, ha néhány hétig bejárna az üzletembe tanulni.

Vidorka készséggel vállalkozott rá és csakhamar mindenben megegyeztek.

Mikor hazamentek, Vidorka alig birt magával örömében.

Még az uton kiszámította, hogy ha nagyon szorgalmas lesz, mennyit is kereshet meg egy hónapban. Óriási összegnek tűnt ez föl előtte.

Most már úgy hitte, minden gondtól, minden nélkülözéstől meg lesznek mentve.

Ki tudja, milyen sokáig tart még, amig apjuk visszajön, vagy amig küldhet nekik valami segítséget. De most már nem lesz semmi baj. Ha eleinte csak keveset is, de később bizonyára keres majd annyit, hogy megélhetnek belőle.

Amint hazaértek, azonnal kikereste legszebb virágait, csinos bokrétába kötötte s bevitte Barótinénak.

Az öreg asszony nagyon örvendett a virágoknak, de nem engedte szóhoz jutni Vidorkát, hogy megköszönjön valamit.

- Igazán nem tettem semmi érdemes dolgot, - tiltakozott, - egyszerűen fölhivtam magácskára valakinek a figyelmét, akinek szüksége van virágokra. Tulajdonképpen ezzel az illetőnek sokkal nagyobb szivességet tettem.

Vidorka, miután látta, hogy Barótiné nem szereti a hálálkodást, nem szaporított több szót, hanem elmenetelekor igazi szeretettel és tisztelettel csókolta meg az öreg asszony kezét.

Egy ideig aztán jól is ment minden.

Vidorka dolgozott szorgalmasan, minden nap bejárt pontosan a Vadas Imréné üzletébe, ahol nagy buzgalommal igyekezett eltanulni mindent, hogy magát teljesen tökéletesítse a virágkészítésben.

Hetenkint már megkeresett egy kis összeget, s azt kezdetnek éppen elégnek találták, ő is, édes anyja is.

Emma asszony minden este érte ment, hogy ne jöjjön egyedül haza, ha azonban ő rosszul érezte magát, vagy a báróné miatt sok dolga volt, s nem mehetett el, akkor Károly és Ákos mentek nagy büszkén Vidorkáért s valóságos diadalmenetben vitték haza.

Néha - véletlenül - találkoztak Ernővel is, s akkor ő is hozzájuk csatlakozott és együtt mentek haza.

Ernő szeretett volna ilyenkor Vidorkával is egypár szót váltani, de a fiuk, akik rettenetes módon megszerették új barátjukat, annyira lefoglalták, hogy nem igen juthatott hozzá.

Sokkal jobban járt Ernő, mikor Vidorka anyjával ment haza.

Ilyenkor vidáman, kedélyesen beszélgettek együtt mind a hárman s a hosszú utat oly gyorsan tették meg, hogy észre sem vették.

De Tolnayné csak látszólag volt vidám, tulajdonképpen nagyon bántotta őt, hogy a fiatal emberrel mindig gyakrabban találkoznak.

Lehetetlenség volt észre nem venni, hogy ebben a véletlenségben némi szándékosság is van. De nem tudta, hogy mit tegyen.

Nem szólhatott semmit Ernőnek, hiszen a fiatal ember oly szerényen és udvariasan viselte magát, semmi okot sem adott arra, hogy nyílt elutasítással megsértsék.

Aztán tényleg ugyanegy uton kellett menniök, hát lehetett csakugyan pusztán véletlen is, hogy oly gyakran találkoztak.

De Tolnayné mégis féltette Vidorka szívét és lelki nyugalmát és szeretett mindig jelen lenni, mikor Ernővel beszélget.

Inkább hagyta az öreg bárónőt egyedül otthon, akinek rendszeren estefelé voltak a legkülönösebb kívánságai.

Egyik percben hideg víz kellett neki, a másik percben meleg víz, aztán kávé kellett frissen főzni, vagy teát felönteni, éppen olyan sötétre, mint ahogy ő szokta. Ha csak egy árnyalattal világosabb volt, már kiöntötte; frisset kellett főzni.

Szegény Emma asszony türelmesen teljesítette minden szeszélyét.

Azért a kis fizetésért bizony megdolgozott szegény. És a bárónő mégis hányszor nem volt megelégedve, zsörtölődött és zsémbelt, különösen mostanában, mikor estefelé se Emma asszony, se Vidorka nem voltak otthon s heves csengetésre vagy Ákos, vagy Károly jelentek meg szobájában, akik persze semmit sem tudtak kedvére tenni.

- Én föl fogok mondani! Én el fogok innen költözni, - zsémbelt az öreg méltósága. - Az ember fizet, fizet és drága pénzért csak bosszankodik! Semmi kényelem sincs, semmi pontosság, semmi rend!

Károly és Ákos alig várták, hogy hazajöjjön anyjuk és elujságolják:

- Megint föl akar mondani a bárónő! A víz nem volt elég hideg, amit bevittünk, a kávé meg igen forró volt!

- És a nap nem sütött elég fényesen be a szobájába, a lomb meg mind lehullott a fákról az ablak alatt, - tóditotta tréfásan Vidorka, s erre mindnyájan nevettek.

De Tolnayné azért mégis félt, hogy egyszer csakugyan elmegy a zsémbes, követelő öreg asszony, aki bár szeszélyes volt, de mégis pontosan fizetett, s milyen nehéz lesz akkor ismét valaki mást találni helyébe.

Hamar bement hát hozzá és kiengesztelte, de a következő este megint megismétlődött ez a kellemetlenség, mig végre Tolnayné is kezdte elveszíteni a türelmét.

Az öreg báróné pedig addig készült fölmondani, mig végre karácsony előtt pár héttel csakugyan elköltözött tőlük.

Kevés vigasztalására szolgált Tolnaynének az a tudat, hogy az öreg méltósága sehol sem szokott két-három hónapnál tovább megmaradni. Vagy ő unta meg, vagy őtet unták meg, akárhová költözött.

XIII. FEJEZET.

Soha ilyen szomorú karácsonyt nem ért meg a Tolnay-család, mint amilyen ebben az esztendőben virradt rájuk.

Apjukról már hónapok óta nem kaptak semmi hírt. Azt sem tudták, hol van, merre van? Pénzüik már fogytán volt, mert bármilyen takarékosan éltek, a budapesti élet mégis sokkal többbe került, mint előre gondolták.

A kiadó szoba hetek óta üresen állott, és ami a legszomorubb volt, Vidorka betegen feküdt az ágyban.

Valami lappangó láz gyötörte, amely annyira elgyengítette, hogy ágyban kellett maradnia.

Milyen csöndes, milyen szomorú volt az egész ház, amióta a kis dalos madár nem röpködött helyről-helyre, s nem élénkítette, nem vidámitotta föl mindnyájukat.

Pedig Vidorka még betegen, az ágyban fekvő is igyekezett minél kevésbé terhére lenni környezetének és amennyire csak lehetett, megkönnyíteni anyjának az ápolás nehéz gondját.

Csendesen, türelmesen feküdt ágyában, nem zugolódott, nem panaszkodott, nem követelődzött és nem is kényeskedett, mint akárhány fiatal leány szokta tenni, mikor beteg.

Mindig kedvesen, vidáman mosolygott anyjára, testvéreire, s bár néha a láztól úgy fájt szegény fejcskéje, hogy majd szétszakadt, alig árulta el magát egy-egy halk sóhajjal.

És mikor anyja fölője hajolva, aggódva kérdezte:

- Hogy érzed magad, drágám?

Mindig azt felelte:

- Elég jól, édes anyám! Ma sokkal jobban, mint tegnap. Ne aggódj miattam.

Pedig igazán nagyon beteg volt szegényke.

És nemcsak testileg, hanem lelkileg is szenvedett. Végtelenül fájt neki az a tudat, hogy hosszas betegsége, az orvos, meg a sok orvosság, annyiba kerül - most, mikor semmi jövedelmük nincs, s csak abból a kevés készpénzből kell élniök, ami még maradt.

És amit nem árult el Vidorka soha az édes anyja előtt: nagyon busult és aggódott apja után.

Oh, mily reszketve, mily szívdobogva várta nap-nap után a levélhordót és milyen bánatot, milyen fájdalmat érzett, mikor mindennap felsóhajtott:

- Ma sem jött levél!

Vidorka végtelenül szerette édes apját; valósággal rajongó szeretettel csüngött rajta és tudta azt, hogy ő is mennyire szereti családját.

Ha tehát oly sokáig nem ír, annak csakis valami nagyon, nagyon komoly oka lehet.

Vagy oly rosszul folynak dolgai, hogy nem akarja annak leírásával busítani őket, vagy pedig beteg.

Valami még ennél rosszabbra nem is mert gondolni Vidorka...

Lázálmában ugyanis mindig úgy látta maga előtt, halványan, szenvedő arccal, betegen fekvő, minden ápolás, minden gondozás nélkül, ott a messze, messze, idegen országban, idegen emberek között...

Milyen lelkierőre volt szüksége szegény Vidorkának, hogy el ne árulja gyötrelmeit, aggodalmait anyja előtt, ki ugyanis annyit aggódik most miatta.

Tolnaynét tényleg annyira elfoglalta most Vidorka betegsége, hogy lelkében majdnem hátra szorult a férje iránt való aggodalom.

Hiszen Vidorka volt nehéz napjaiban minden öröme, minden támasza, minden erőssége és most ime, itt feküdt a rózsásarcu leányka, olyan halványan, olyan csendesen, csak a nagy fényes szeme mosolygott ki fehér arcából.

De hová lett belőle a régi erély, a régi bátorság, a régi vidámság?

Alig valami halvány visszfénye ragyogott még benne, mikor rámosolygott anyjára, testvéreire s halkán suttozta:

- Jobban vagyok, igazán jobban vagyok... Nem fáj semmi...

És mosolygott arra a három piros rózsára is, mely minden reggel frissen ott illatozott ágya mellett a kis asztalkán.

Barótiné maga hozta be minden reggel a rózsákat.

- A fiam küldi, - mondta nyájasan Vidorka fölé hajolva, - ugyebár elfogadja? Hiszen szereti a rózsákat, ugy-e?

- Oh, köszönöm... nagyon szeretem, - felelt Vidorka elpirulva, s valami oly édes, különös érzés járta át szívét.

Maga sem tudta mi az, de úgy érezte, mintha igazán nem volna már semmi baja többet, hogy fel tud kelni az ágyból s repülni, repülni, talán egyenesen a mennyországba...

És minden reggel jött három szál piros rózsa és az üzenet:

- Hogy van, Nellike kisasszony?... Mikor kel már föl, Nellike kisasszony?... Mikor szabad már meglátogatni?...

Oh, mily türelmetlenül várta valaki azt a napot, mikor először hagyja el Nellike az ágyat, mikor először szabad végre bemenni hozzá, ahhoz az édes kis lányhoz, aki úgy bevette magát annak a komoly gondolkozású fiatal embernek a szívébe!

Barótiné tisztában volt már az egész helyzettel.

Tudta, hogy az Ernő érzelve nem muló érzés, s miután nagyon megszerette Vidorkát és az egész Tolnay-családot, nem is lett volna kifogása ellene, hogy Ernő feleségül vegye Tolnay Nellikét.

De a Klára néni folytonos gyanakodása és kételkedése mégis kissé gondolkodóba ejtette őt is, azért nagyon kérte Ernőt, hogy ne hamarkodja el a dolgot, várjanak még, s ne szóljon Vidorkának semmit, amíg jobban meg nem ismerik.

Ernő, bár nehezére esett, de megígérte, hogy várni fog, ha nem is sokáig, de addig mindenestre, amíg Vidorka egészen egészséges lesz.

Azalatt is azonban Barótiné mindenben, amiben csak tehetett, segítségére volt Tolnayéknak.

A kis betegnek mindennap jó huslevest és erős bort küldött be. A fiuknak jó meleg téli sapkát vett, a kis Aranyvirágnak szép prémes téli bundácskát.

Mindezt oly kedvesen, annyi szeretetreméltósággal tette, hogy lehetetlen volt visszautasítani, vagy megneheztelni jóságáért.

De azért Vidorka is, édes anyja is adósainak érezték magukat és lelküket nyomta ennek az adósságnak a súlya, amelyről nem tudhatták, hogyan, miképpen fogják valaha megfizetni.

XIV. FEJEZET.

Karácsony estéje volt; a béke, a boldogság, a szeretet ünnepe.

A lakásokban itt is, ott is, rendre gyultak ki a karácsonyfa gyertyácskái.

Járt a karácsonyi angyal házról-házra s vitte aranyos szárnyán a szeretet, a hála, a megemlékezés ezer édes jelét.

Mindazok, akik szeretik egymást, akik egymáshoz tartoznak szivben, lélekben, megemlékeznek egymásról ezen a mai napon.

Akik távol vannak egymástól, hosszú, hosszú utakat megtesznek hegyen át, völgyön át, hogy együtt tölthessék a szeretet ez ünnepnapjait. És akik haragban élnek, azok is megbocsátanak egymásnak és kiengesztelődve nyujtanak kezet egymásnak...

A Tolnayék kis lakásában is kigyultak a karácsonyfa gyertyácskái.

Csak egy egyszerű, kicsiny fenyőfácska volt, néhány papiroslánc rajta, meg aranyozott dió és alma, úgy, ahogy Károly és Ákos fel tudták diszíteni, abból a néhány fillérből, amely erre a célra jutott.

Milyen más volt eddig minden esztendőben!

A padlótól a mennyezetig érő nagy fenyőfa dusan megrakva mindenféle szép holmival, édességgel, aranyos dióval, almával, süteménnyel...

Vidorka maga készített el mindent, s mily örömmel diszítette föl a karácsonyfát! Hát még a sok ajándék, melyet mindegyiknek készített! Arankának babaruhákat varrt; egész kelengyét a hercegnő babájának, édes anyának, édes apának valami szép kézimunkát, a fiuknak pedig rendesen kitalálta szivük leghőbb vágyát s összegyűjtött zsebpénzéből mindig azt vette meg nekik, amire leginkább vágyakoztak.

Viszont őt is elhalmozták valamennyien a szeretet száz meg száz jelével; hiszen mindnyájunknak ő volt a legkedvesebb.

Most azonban Vidorka nem tudott adni semmit.

Karácsony napjára kelt először föl, s bármennyire szeretett volna, bizony az ágyban nem tudott dolgozni semmit.

De azért még a kis Aranyvirág sem neheztelt rá.

Sőt ellenkezőleg, talán még egyszer sem halmozták el anyja, testvérei annyi kényeztető, becézgető szeretettel, mint most, mikor hosszú betegsége után először kelt föl.

A fiuk majdnem ölben vitték a divánra, Aranyvirág zajos örömmel táncolta körül, édes anyja meg aggódó gondoskodással terített egy nagy kendőt a lábára.

- Nem fázol, édes szivem? - kérdezte gyöngéden.

- Dehogy, lelkem anyuskám, egészen jól érzem magam, - felelt Vidorka, - sokkal jobban, mint az ágyban!

És csakugyan; talán az öröm, hogy ismét együtt lehet övéivel, talán a kis karácsonyfából kiáradó édes fenyőillat, vagy talán az a három szál rózsza, mely most is ott illatozott, mosolygott előtte... Isten tudja hogyan, miért, de most csakugyan sokkal jobban érezte magát. Csak egy kissé gyöngé még, de máskülönben egészen egészséges.

És milyen jókedvük volt valamennyiöknek.

Pedig a fehér abrosszal leterített asztal, melyen a kis karácsonyfa állott, máskülönben egészen üres volt.

Nem diszelgett rajta semmiféle ajándék, hiszen nem tudtak venni egymásnak semmit, de az egymás iránt való szeretet ott ragyogott mindnyájok szemében.

Nem állithatom egész határozottan, hogy különösen a két jóétvágyu diák nem üdvözölt volna nagy örömrivalgással egy karácsonyi csemegékkal dusan megterített asztalt, de ha nem volt, hát nem volt.

Belenyugodtak hamar s nem zugolódtak, ha a multat összehasonlították a jelennel, az eddigi gazdag karácsonyt, a mai szegény estével.

Hála Istennek, csakhogy Vidorka meggyógyult, ez boldoggá tette mindnyájukat s olyan jókedvre hangolta, hogy Károly és Ákos, Aranyvirágot közre fogva, táncra perdültek.

Vidorkának nem kellett több, felugrott a karosszékről, ahol eddig félig ült, félig feküdt s a zongorához sietett.

Az ő édes, drága zongorájához, amelyet annyira szeretett, s mely már hetek óta nem volt kinyitva.

Még a szíve is táncolt örömeiben, hogy végre ismét játszhatik; hát még a gyermekek mennyire örültek, mikor Vidorka egy vidám táncdarabba kezdett.

Énekelve, nevetgélve keringtek, forogtak a szobában s Ákos egyszerre hangos jókedvében átkarolta édes anyját s őt is megforgatta.

Emma asszony mosolyogva tiltakozott ellene, de már akkor Károly is ott csüngött rajta s végezetül még Aranyvirág is táncolni akart az édes anyuskával.

A nagy nevetésben, mulatozásban észre sem vették, hogy kinyílt az ajtó s megjelentek a szobában Barótiné, Ernő és Klára néni.

- Megbocsásson, kedves szomszédasszony, - köszöntötte a vidám kis társaságot Barótiné, - hogy csak így berontunk ide, de nincs karácsonyeste gyermekek nélkül, oly unalmas volt nekünk öregeknek ott magunkra, gondoltuk, átjövünk ide, itt olyan vígan vannak.

- Igen, - dünnyögte magában Klára néni, vizsga szemmel nézve körül, - üres asztal mellett, valószínűleg üres gyomorral is, táncolnak és ugrálnak! Szép társaság, mondhatom!

Emma asszony örömmel fogadta a vendégeket, bár kissé zavarban volt, mert mindjárt a vacsora jutott eszébe.

Az ő vacsorájuk egy pohár tejből s egy darabka kenyérből állott. De azzal csak nem kínálhatja meg a vendégeket?

A fiuk és Aranyvirág már körülfogták Ernőt és azonnal dominózni hívták. Vidorka még egypár percig ott maradt a zongora mellett, mert oly különösen dobogott a szíve. Aztán ő is odaült a gyermekekhez és Ernőhöz dominózni.

Javában folyt a mulatozás és tréfálkozás, mikor ismét megnyílt az ajtó, belépett a Barótiné szobalánya, s egy nagy tálcán mindenféle csemegét, hideg sültet, édességet, gyümölcsöt hozott be.

- Engedje meg, édes szomszédasszony, - szólott Barótiné kedves mosollyal, - ha az embert ilyen váratlan vendégek megrohanják, kötelességük önmagoknak gondoskodni az ennivalóról.

Különben ez inkább csak egy kis csemege a gyermekeknek, mi öregek beérjük egy csésze teával is, nemde?

Lehetetlen volt ezt visszautasítani, annyi kedvességgel, szivességgel volt mondva.

A szobalány, Vidorka segítségével pillanat alatt megterítette az asztalt s nemsokára egy boldog, elégedett kis társaság ült körül a mindenféle jóval dusan megrakott asztalt.

Csak egy arc maradt közöttük fanyar és kedvetlen, mint mindig, a Klára néni arca.

Ő mindenben csak gáncsolni és kivetni valót talált és semmi sem volt inyére.

- Valóban kellemetlen emberek, - dünnyögte többször a Barótiné fülébe, ki azonban tette magát, mintha nem hallaná.

De hát akkor miért jött át Klára néni, ha annyira nem találta jól magát közöttük?

Ő azt állította, hogy vizsgálni, megfigyelni és örködni akar, de tulajdonképpen az igazság az volt, hogy világért sem maradt volna otthon egyedül, s mert önkénytelenül is gyönyörködött a Vidorka kedves, vidám kis arcában, akit Nellikének hívtak, mint az ő leányát...

XV. FEJEZET.

Csunya, zimankós, hideg téli délután volt.

Sűrű, apró pelyhekben hullott a hó, oly sűrűn, hogy még komorabbá, sötétebbé tette az amugy is borult, sötét téli délutánt.

Az utcán alig lehetett három lépésre látni.

A lámpák nagy, fehér hósapkákat tettek föl, a házak erkélyén a kiugró párkány széles, fehér hóprémet kapott, az utcák mentén a fák mintha cukorporral lettek volna vastagon behintve.

A kocsik tetejére arasznyi vastag fehér lepel borult, a kocsisok mintha hegyes, fehér cukor-süveget tettek volna fejükre, még a lovaknak a füle is fehér volt s a kocsik zajtalanul, puhán gördültek a magas hóban, melyet bár folyton lapátoltak, de lehetetlen volt mind eltakarítani az utból.

Barótiné az ablaknál állott s elmerülve nézte azt a csodás, furcsa fehér világot odakünn, ahol minden más alakot látszott ölteni, mint amilyen valóságban volt.

Mintha minden megnőtt, megszélesedett volna s minden olyan furcsa, alaktalan, fölismerhetetlen volt.

Néha egy-egy lámpaoszlopnak félrelibbent a sapkája, mint a részeg embernek, s egy hirtelen szélrohamnál valamely fehér hóbundát viselő, siető embernek a nyakába zuhant.

Nevetni lehetett volna rajta, mint tüszkölt, kapálódzott és rázta magát az az öreg ember, akinek éppen most a fejére hullott egy ilyen jókora nagyságu hósapka.

Még a kalapja is leesett a fejéről, bele a hóba, alig tudta onnan kihalászni s kopasz feje ezalatt egészen fehér lett a sűrűn ráhulló hópelyhektől.

Barótiné azonban nem nevetett, hanem sóhajtva fordult el az ablaktól.

- Nem szeretem az ilyen havas világot, - szólt a kályha mellé huzódva, - oly kegyetlenül bánik el a tél a szegény emberekkel.

- Bizony, bizony, - mormogta Klára néni, - emlékszem még, mikor én is fáztam, dideregtem a fűtetlen szobában, két kis leánnyal. Egyszer egy karácsony estén annyi pénzem sem volt, hogy szén és fát vegyek. A karácsonyfát meggyújtottam a gyermekeknek, de befűteni nem tudtam. Másnap aztán a karácsonyfával fűtöttem be. De én legalább nem kerekedtem táncra azon az estén, mint Tolnayné.

- Ugyan kérlek, ne bánts megint azokat a szegény embereket, - szólt Barótiné. - Hála Istennek, hogy el tudják felejteni egy-egy percre azt a lesújtó helyzetet, melyben vannak. Igazi áldás, hogy az a kis leány olyan szerencsés természetű, s el tudja néha felejtetni az anyjával a gondot és bánatot.

- Sőt azt hiszem, el tudnak ők felejteni még egyebet is; például, hogy holnap február elseje, házbérfizetés napja.

- De Klára...

- Jó, jó, nem akarom én őket ezzel megbántani, hanem a jámbor emberek azt hiszik, hogy elég, ha ők táncolnak és énekelnek és vigan vannak, mint a tücsök a mesében, a jó Isten majd kifizeti helyettük a házbért.

- No hát ha ők a tücsök a mesében, én meg semmiesetre sem leszek a szivtelen, önző, fukar hangya, aki elkergeti a vidám kis dalnokot az ajtója elől.

- Persze, te máris valóságos elősdiéket csináltál belőlük. Hidd meg, hogy ők szinte számitanak már arra, hogy a házbért a te könyörületes szived el fogja nekik engedni. Tudom biztosan. Tegnap délután a házmesterné mosott nekik a konyhában s hallotta, mikor Tolnayné mondta benn a szobában: - Istenem, holnapután február elseje... És Vidorka nevetve szólt közbe: - sohse busulj édesanyám, majd csak megleszünk valahogy.

- A házmesternét el fogom küldeni a házamból, ha nem átallja hallgatózni az ajtókon keresztül, - szólt szigorúan Barótiné. - Tőled pedig édes Klárám, nem tettem volna föl, hogy te kikérdezd a házmesternét arról, amit más ember lakásában lát és hall.

- Én nem kérdeztem ki, - kiáltott epésen Klára néni, - ő maga mondta el nekem. Én nem is akartam meghallgatni.

De azt mégsem akarta megvallani Klára néni, hogy a házmesterné mennyire megdicsérte Vidorkát, mert oly kedvesen vigasztalta és biztatta édesanyját.

- Te azt hiszed, hogy én igazságtalan vagyok az iránt a leány iránt, - kezdte ismét kis szünet után Klára néni. - Korántsem. Én csak tartózkodó vagyok vele szemben, mert nem szeretem, nem tartom helyesnek, ha egy olyan fiatal leánynak örökösen csak a mulatságon, hejehuján jár az esze, s legszivesebben egész nap a zongorán kalimpál, ahelyett, hogy komolyan dolgozna valamit.

Barótiné éppen válaszolni akart, hogy hiszen ha szereti a zongorát Vidorka, csak zongorázzon rajta minél többet és minél vidámabb dalokat, az még nem olyan nagy vétek. De mielőtt felelhetett volna, megnyílt az ajtó és belépett Vidorka.

- Kedves jó néni, - szólt illedelmesen kezét csókolva mind a két öreg asszonynak, - egy nagy, igen nagy szivességre szeretném megkérni. De tessék megígérni előbb, hogy nem fog azért megharagudni reám?

- Ahá, a házbér, - dűnnyögte magában Klára néni és intett szemével Barótinénak, aki azonban oda sem nézett, hanem barátságosan válaszolt Vidorkának.

- Csak ki vele, édes leányom, dehogy haragszom meg, sőt örülök, ha valamit tehetek.

- Nagyon kérném, édes jó nénike, legyen olyan szives és... és... hívjon meg minket holnap délutánra. Anyuskát is, meg a fiukat is...

Barótiné kissé meglepetve nézett rá. Klára néni meg szinte diadalmas mosollyal kapta föl a fejét.

- Nagyon szivesen, édes Nellikém, hiszen tudja, hogy mindig örülök, ha itt vannak nálam. Hát csak mondja meg a kedves anyjának, hogy szivesen látom magukat holnap délután uzsonnára.

Vidorka kissé zavarba jött.

- Ha szabad kérnem... éppen az, hogy... ugy szeretném... arra kérném... legyen olyan jó, édes néni és hívja meg anyuskát, mintha én nem is tudnék róla. És nagyon kérem, ne tessék szólni, hogy én kértem erre...

Barótiné majdnem rosszalólag nézett Vidorkára.

- Miért? - kérdezte komolyan, - miért akar valamit eltitkolni az édesanyja előtt.

Vidorka elpirult és szinte ijedten emelte föl szemét Barótinéra.

- Nem, nem akarok eltitkolni semmit... csak azt szeretném, hogy holnap még ne tudja meg... csak azután...

- Mit? - kérdezte élesen Klára néni.

- Azt nem mondhatom meg, - felelt csendesen Vidorka.

- Nincs jogunk kérdezni, - sietett közbeszólni Barótiné. - Én teljesen megbízom magában, édes gyermekem és nem fürkészem az okait. Még ma délután írok egy levélkét a kedves anyjának és ünnepélyesen meghívom mindnyájukat holnap délutánra. Véletlenül ugyanis éppen a születésem napja van! Legalább mulatunk egy kissé!

Vidorka hálásan csókolta meg a jó öregasszony kezét, s aztán elsietett.

Klára néni meg diadalmasan kiáltott föl:

- No lám, nem megmondtam? Nem tudják megfizetni a házbért és még mulatságon jár az esze a kis fruskának!

Barótiné elgondolkozva nézett ki az ablakon.

- Nem tudom, igazán nem tudom, - mormolta magában, - de még sem hihetem, hogy csak számítás, vagy mulatságvágy lenne az egész. Azt gondolom inkább, hogy valami komoly oka van erre a kicsikének...

XVI. FEJEZET.

Barótinétől Vidorka egyenesen a Vadas Imréné üzletébe ment.

De nem ment a nagy bolthelyiség azon részébe, ahol a virágkészítő leányok szorgalmasan készítették a szebbnél-szebb virágokat, hanem odament a bolt üvegfallal elkerített kis pénztárhelyiségébe, ahol Vadasné ült a nagy üzleti könyvek fölé hajolva.

- Minden rendben van, - szólt hozzá vidáman.

- Rendben van? - kérdezte Vadasné, - akkor hát holnap el lehet hozatni?

- Lehet. Holnap délután négy órakor. A kulcs nálam lesz és én majd kinyitom az ajtót.

Vadasné helyeslőleg bólintott a fejével.

- A pénzt csak holnap este adhatom át, - szólt aztán, látva, hogy Vidorka még valamire vár. - Igaz, hogy teljesen megbízom kegyedben, de átláthatja, hogy mégis előbb szeretném látni, amit megveszek, vajjon nincs-e rajta valami javítani való?

- Oh nem, teljesen hibátlan, - sietett kijelenteni Vidorka.

- Hiszem, hiszem, - mosolygott Vadasné, - de hát én üzletember vagyok, s nálunk az a szabály, hogy csak a portéka átvétele után fizetünk.

Vidorka egy kissé csalódva távozott.

Azt remélte, hogy már ma este megnyugtathatja anyját.

De hát nem tehetett semmit.

Vadasnénak a saját szempontjából teljesen igaza volt, s ő örülhetett egyáltalában, hogy ha holnap este is megkaphatja a szükséges pénzt.

Elhatározta, hogy addig nem is szól anyjának semmit, amíg minden nincs rendben.

Pedig mennyire neheze égett!

Amint hazaérkezett, édes anyja azzal fogadta:

- Holnap délutánra meghívott Baróti néni uzsonnára. A születésnapját ünnepli. De mi nem mehetünk el, Vidorkám...

- Miért nem? - kérdezte Vidorka ijedten.

- Hát megfeledkeztél róla, édes leányom? Holnap február elsője, házbért kell fizetni. Hogyan menjek én be a háziasszonyhoz mulatni, mikor tudom, hogy nem fizethetek neki.

- De édes anyuskám, - vigasztalta Vidorka, - hiszen egy-két nap alatt fordulhat úgy a sorsunk, hogy kiegyenlíthetjük a tartozásunkat.

- Te nagyon sokat vársz a véletlentől, Vidorka, - szólt csüggedten Tolnayné. - Én már nem bízom benne többet.

- De a jó Istenben bízol, ugy-e, anyuskám? Lásd, ő olyan nagy, olyan hatalmas és olyan jószágos, azt is megteheti, hogy egy-két nap alatt édes apát is hazavezérli.

Tolnayné szeme megtelt könnyel.

- Édes apát... - szólt szomorúan. - Óh, ha azt megérhetném...

- Megérjük, anyuskám, meglásd, megérjük nemsokára. Hidd meg, csak azért nem irt oly régóta apa, mert meg akar lepni. Ne sirj hát, édes anyám, lelkem, hiszen minden jóra fog fordulni. Én érzem, hiszem, tudom. Imádkozzunk csak a jó Istenhez és aztán... vígan előre, mint édes apa szokta mondani.

És addig-addig beszélt anyjának, míg Tolnayné maga sem vette észre, hogyan, miképpen, de ismét vigasz és reménység költözött szívébe, mint már annyiszor a Vidorka szavaira.

Mint a mesebeli kis angyal, aki a szenvedők szívére tette a kezét s akkor az megszűnt fájni, megérintette szemüket s akkor csak rózsaszínű álmokat láttak, megcirógatta homlokukat s akkor csak a boldogságra gondoltak...

Talán Vidorkának is az a mesebeli angyal adta a hatalmat, a szeretet hatalmát, hogy vigasztalja és bátorítsa azokat, akik szívének kedvesek voltak.

Miután anyjok beleegyezett, a gyermekek másnap délután nagy örömmel készülődtek, hogy átmenjenek a jó Baróti nénihez.

Ámbár, hogy már gyakran voltak nála, mégis mindig roppantul örültek, ha hozzá mehettek, mert mindig valami új mulatság várt ott reájuk.

Erő kifogyhatatlan volt a jobbnál-jobb játékok kitalálásában.

Mikor már készen felöltözve indulni akartak, Vidorka még egyszer befutott a másik szobába, hol a zongorája állott s hirtelen még egy vidám keringőt játszott el rajta.

Aranka, mint mindig, mikor Vidorka zongorázott, azonnal táncolni kezdett s a két fiú is már emelte a lábát, de anyjuk intett, hogy hagyják abba, már késő van, indulni kell.

De Vidorka mintha ma nem tudna megválni a zongorától.

Délután is mindegyre odafutott hozzá, legalább tizszer letörölte a port róla, és folyton játszott rajta.

Most is a keringő után még egy népdalt is eljátszott, édes apja legkedvesebb dalát:

Lehullott a rezgő nyárfa
Aranyszínű levele...

Amint bevégezte a dalt, hirtelen felugrott, bezárta a zongorát, s lehajolva megcsókolta a fedelét, mintha el akart volna búcsuzni tőle.

Aztán kifutott a többiek után, akik már előre mentek.

A lakás kulcsát, miután ő maradt utoljára, a zsebébe tette s aztán vidám, mosolygó arccal nyitott be Barótiékhöz.

XVII. FEJEZET.

És egész délután majdnem tulzottan vig volt Vidorka.

Egyik bohóságot és pajkosságot a másik után követte el s oly hangos volt a jókedve, hogy édes anyja is egypárszor csodálkozva nézett reá.

Barótiné pedig meg-meg csóválta a fejét.

- Ej, ej, vajjon igaza volna Klárának? - gondolta magában.

Klára néni meg valósággal diadalmaskodott.

Hogyne, hiszen beigazolván láttá minden feltevését, minden gyanuját.

Ime, Tolnay Nellinek csakugyan nem jár az esze egyeben, mint a mulatságon.

Minden egyébről megfeledkezni látszik, s nevet, beszél, csacsog, fecseg, mintha minden a legjobban menne a világon és az édes anyjának nem volna semmi gondja, semmi bánata.

A kis diákokat némileg lehangolta, hogy Ernő nem volt otthon, de Vidorka értett hozzá, hogyan kell őket is úgy belevinni a játékba, mulatásba, hogy észre sem vették, mikor úgy öt óra felé Vidorka egyszer csak eltűnt közülök.

A többiek sem vették észre.

Barótiné és Tolnayné azt hitték, hogy az ebédlőbe ment a szobaleánynak segédkezni az asztalterítésnél, mint azt rendszeren tenni szokta.

Klára néni pedig nem is törődött vele.

Ő diadalának tudatában, szinte jókedvűen kötögetett karosszékeben és magában mormolgatta:

- Hát mégis, mégis igazam volt!... Igazam volt tehát, mikor mindig mondtam magamban, hogy hiába hívják Nellikének, mint az én drága leányomat és hiába hasonlít hozzá a szeme, a homloka... azért mégsem lehet olyan, mint ő!... Mert az én Nellikém jó volt, mint egy angyal, ez pedig egy léha, könnyelmű teremtes, akinek nincs szive...

Az a kis lány pedig, akiről Klára néni azt állította, hogy nincs szive és hogy léha, könnyelmű teremtes, dobogó szívvél állott e percben a lakásukban, hol négy markos ember valami nagy, nehéz tárgyat cipelt ki az ajtón.

- Vigyázzanak, - rendelkezett velük Vidorka, mint egy kis generális - oda ne üssék az ajtóhoz. Kissé feljebb kell emelni! Egy, kettő... Vigyázat!... Az első lépcsőn vigyék le...

Szerencsésen kijutottak az ajtón, végig a folyosón és Vidorka az ajtóban állva nézett utánuk, amint lassan, vigyázva indultak lefelé a lépcsőn.

Akkor hamar bezárta az ajtót és visszasietett Barótinéhez. Mintha semmi sem történt volna, kezdett újra játszani és mulatni.

Senki sem kérdezte, hol volt és senki sem vette észre, hogy valamivel sápadtabb, mint azelőtt.

Mikor meggyőződött róla, hogy senki sem vette észre távozását, hamar kiment az ebédlőbe asztalt teríteni.

Valahogy mégsem tudott volna most olyan jókedvű lenni, hogy meg ne lássák rajta, hogy csak erőlteti a jókedvet.

Éppen a tányérokra rakta föl az asztalra, midőn csöngettek az előszobaajtón.

A szobaleány kisietett ajtót nyitni.

Az előszobában férfiléptek, halk beszélgetés hallatszott.

- Erre kérem, erre, - hangzott az Ernő halk, elfojtott hangja, aztán megnyílt az Ernő szobájának ajtaja, s megint becsukódott.

Vidorka ezenközben csak azon kapta magát rajta, hogy a tányérokat össze-vissza rakta fel az asztalra.

Elpirult, pedig senki sem látta és sietve igazította meg.

E percben kinyílt az ajtó, s belépett Ernő.

Az arcán nagy felindulás látszott.

Odasietett Vidorkához s megfogta a kezét.

- Bocsásson meg, kedves Nellike, hogy így rárontok, de valami nagy meglepetésre akarom előkészíteni. No ne ijedjen meg... nem valami rossz, ellenkezőleg, a legnagyobb öröm és boldogság, amit csak képzelhet. Magának mondom meg legelőször, mert tudom, hogy maga a lelke az egész kis családjának és maga tudja legjobban előkészíteni az édes anyját.

Vidorka összekulcsolt kezét a szívére szoritotta, amely egyszerre megsugta neki, hogy miről van szó.

- Apám... édes apám - rebegette alig hallható hangon.

- Igen... - intett Ernő fénylő szemmel.

- Hol van?... - kérdezte Vidorka, de már a feleletet nem is hallotta, hanem szívéből, érzéséből vezérelve, rohant be egyenesen Ernő szobájába.

Csakugyan, ott állt a szoba közepén egy halvány, beesettarcu férfi, szinte összeroskadva a fáradságtól, a lelki izgalomtól.

Kitárta karját és Vidorka egyenesen odarepült, oda az édes, jó apa keblére, aki hirtelen felkapta, mint egy kis gyermeket s úgy szoritotta oda magához.

Egy pillanatig nem hallatszott semmi egyéb, csak a hangos kiáltás:

- Apám... édes, drága, lelkem jó apuskám:

- Vidorka... Vidorka... leányom...

Dehogyan tudta Vidorka előkészíteni anyját erre a meglepetésre.

De nem is lehetett.

A szokatlan zaj, a kiáltozás behallatszott a másik szobába is és a következő percben ott állottak valamennyien az Ernő szobájában.

Ezt a jelenetet leírni nem lehet.

Csak akik egymástól sokáig távol voltak, kitéve a bizonytalan sorsnak és nem hallottak egymásról semmi hírt és akik nap-nap után aggódva, remélve, kétségbeesve és újra remélve vártak, vártak és újra vártak... valami hírt, valami életjelt attól, akit szeretnek... csak azok értik meg, hogy mit tesz az, mikor végre-valahára vége a bizonytalanságnak, vége a gyötrődésnek s egymás karjaiba borulhatnak azok, akik a szívek szerint egymáshoz tartoznak...

XVIII. FEJEZET.

Jó ideig tartott, amig annyira magukhoz tértek és lecsillapodtak, hogy a kölcsönös magyarázatokra és elbeszélésre kerülhetett a sor.

Legelőször Ernő mondta el, hogyan találkozott össze Tolnayval.

- Ma kissé megkéstem a hivatalomban, nagyon sok dolog volt és siettem haza, mert tudtam, hogy itthon milyen kedves társaság van nálunk. Amint belépek a kapun, egy férfit látok állani a lépcsőházban, ki a lakók névsorát igyekszik elolvasni. A lépcsőházban természetesen sötét volt, s így nem tudott boldogulni. Én nem sokat törődtem vele, s elsiettem mellette, anélkül, hogy ránéztem volna, de ő utánam kiáltott:

- Kérem, uram, nincs egy szál gyújtó önnél? Oly sötét van, hogy nem látom a névsort.

Én készséggel kezdtem keresgélni a zsebeimben, de egyetlen szál gyújtót sem találtam.

- Igazán sajnálom, hogy nincs nálam, - mondtam, - de kit tetszik keresni? Én tudom, hogy ki hányadik ajtószám alatt lakik és megmondhatom.

- Tolnay Károlynét keresem, - felelt az idegen kissé reszkető hangon. - Egyszer, régen voltam itt, de már elfeledtem, hogy hányadik ajtószám alatt laknak...

- Tessék velem jönni, - szóltam én érthető érdeklődéssel és meglepetéssel, - Tolnay Károlyné a második emeleten lakik, tizennegyedik ajtószám alatt. De most alig hiszem, hogy otthon legyenek.

- Istenem, - sóhajtott az idegen, - nincsenek otthon!... Hol fogom most megvárni őket?... Vajjon hova mentek?

- Azt hiszem, nálunk vannak, az édes anyámnál, Baróti Lászlónénál, kinek ma ünnepeljük a születése napját. Én Baróti Ernő vagyok.

Az idegen erre megragadta mind a két kezemet.

- Óh, mennyire örülök, mennyire örülök, - kiáltotta. - Ez az Isten keze volt, amely minket véletlenül összehozott. Én Tolnay Károly vagyok. Sok viszontagság után végre hazakerültem. Nem irtam meg a családomnak, hogy jövök, mert meg akartam őket lepni, de most mégis elfogott a félelem, vajjon gyöngé, beteges nőnek nem árt-e meg a hirtelen meglepetés? Kérem, legyen segítségemre, hogy előkészítsem őket!

- Hogy én erre milyen készséggel és örömmel vállalkoztam, azt hiszem, azt mondanom se kell, - folytatta tovább Ernő, - nem rajtam múlt, hogy nem sikerült teljesen, - tette hozzá nevetve. - Igaz, még valamit majdnem elfeledtem. Mikor a lépcsőn jöttünk fölfelé, négy markos embert találtunk szembe, akik...

- Ezt majd azután mondjuk el, - szakította félbe Tolnay, aki észrevette, hogy Nellike hirtelen elsápad, majd meg elpirul, mint a rózsza.

Biztató, szeretettel teljes tekintetet vetett rá s aztán folytatta:

- Hadd mondjam előbb én el az én viszontagságaim történetét. Rövid leszek, mert nem akarok a részletekre kitérni. Nem akarom ezen a boldog estén sem magamat, sem titeket fölizgatni a szomorú, kellemetlen emlékekkel. Elég legyen tehát most egyelőre annyi, hogy az a részvénytársaság, amely engem a braziliai üzleteinek a lobonyolításával megbizott, rutul becsapott és visszaélt az én bizalmammal és becsületes hiszékenységgemmel. Amint megérkeztem Braziliába és kezembe vettem a dolgokat, azonnal láttam, hogy engem olyasmire akarnak itt fölhasz-

nálni, ami az én szigorú fogalmaimmal a tisztességről, nem fér össze. Mikor kijelentettem, hogy azon a módon én nem akarok tovább egy lépést sem tenni az érdekében, egyszerűen felbontottnak jelentették ki a szerződésünket s én ott állottam idegen földön, idegen országban, pénz nélkül, munka nélkül, segítség nélkül.

- Istenem, - sóhajtott Tolnayné, megragadva férje kezét és mintha az elmúlt szenvedések emléke egyszerre elborította volna lelkét, zokogva hajtotta fejét vállára.

- Ne izgasd magad, édesem, - csendesítette Tolnay, - most már minden elmúlt, minden jól van. De az szomorú idő volt, az igaz. Csak annyi pénzt akartam szerezni, amennyivel visszajöhessenek Európába. Nem riadtam vissza semmiféle becsületes munkától, dolgoztam, amit csak lehetett, bizony még zsákhordó is voltam, míg végre néhány hónap múlva együtt volt a szükséges pénz. Csak az bántott legjobban, hogy nektek, szegény kedveseim, nem küldhettem semmi segítséget. Tudtam, hogy nélkülöztök, tudtam, hogy maholnap elfogy az a kevés pénztek, ami van, s mi lesz akkor belőletek? Azért nem írtam soha meg, hogy én hogy jártam, minek búsítsalak, minek növeljem a ti gyötrelmeiteket. Végre utban voltam Európa felé. Nem tudtam még, hogy mihez fogok itt kezdeni, csak itthon akartam lenni, itthon... köztetek... Az út nagyon megviselt, lehet, hogy az a több hónapi sanyarúság, a nehéz munka, meg a szokatlan klíma is elgyöngített. Mikor Triesztben kiszállottunk, már oly beteg voltam, hogy az utcán összeestem. Kórházba vittek s ott két hónapig feküdtem betegen. Ezért nem kaptatok tőlem semmi tudósítást. Nem tudtam írni. De hagyjuk ezeket a szomorú részleteket, ne sirjatok, hiszen most már minden jól van.

- Azt szeretném csak tudni, - szólt közbe Ernő, - vajjon ezt a braziliai részvénytársaságot nem lehetne-e beperelni galád eljárása miatt?

- Nem lehet, - felelt Tolnay, - oly körmönfont ravaszsággal kötötték őket meg a szerződést, hogy lehetetlen beléjük kötni. Különben is, én nem akarok perlekedni. Örvendek, hogy megszabadultam tőlük. Meg aztán tulajdonképpen mégis nekik köszönhetem a szerencsém.

- Miféle szerencsét? - kérdezték valamennyien egyszerre.

- Mikor a kórházból kijöttem, bizony, bizony a kétségbeesés környékezett. Alig volt annyi pénzem, amennyiből a vasuti jegy ára kitelhetett volna. De élni is kellett addig. Dolgozni meg nem bírtam, nagyon elgyengültem hosszas betegségem alatt. Ekkor véletlenül összetalálkoztam egy régi ismerőssel, hajdani iskolatársammal, kivel gyermekkorunk óta nem láttuk egymást. Elmondtam neki, hogyan jártam, s hogy most munka és állás nélkül vagyok. Ő a gróf Erdőszeghy-uradalom jogi tanácsosa, s tudta, hogy az uradalomban a gazdatiszti állásra keresnek egy megbízható embert. Azonnal érintkezésbe lépett az intézőkkel, s miután nagy befolyása van, pár nap múlva enyém volt az állás, amely nagyobb, jobb és jövedelmezőbb, mint amilyenről valaha álmodtam. Küldtek utiköltséget és előleget és gyermekeim, édes gyermekeim... pár nap múlva ismét falun leszünk... virágoskert közepén, nyugalmas, fehér, szép falusi házban...

Ki volt boldogabb most, mint a Tolnay-család és velük együtt az ő jó barátai?

Emma asszony máris úgy érezte, mintha ez a keserű, küzdelmes gondokkal terhelt esztendő csak gonosz, rossz álom lett volna...

XIX. FEJEZET.

- De apuskám, valaminek az elmondásával még adós maradtál, - szólalt meg egyszerre Ákos.
- Miféle négy markos ember volt az, akikkel a lépcsőn szembe találkoztatok, mikor Ernővel hazajöttetek?

- Igaz, - felelt Tolnay és magához ölelte Vidorkát, - ezt még nem mondtam el. Az a négy markos ember egy zongorát vitt. Tudod-e, Vidorkám, kié volt a zongora?

Vidorka odarejtette fejét az apja vállára.

- Az enyém, - rebegte, - oh, apuskám, ne haragudj, másképp nem tudtam segíteni. A házbért meg kell fizetni. Nem akartam, hogy adósok maradjunk annak, aki olyan jó volt hozzánk.

Pillanatnyi csend következett. Senki sem tudott mit mondani. Barótiné titkon egy könnyet törült ki szeméből, Ernő pedig halkan sugta neki:

- A zongorát visszavitettem. A ház mesternél van a lakás másik kulcsa, kinyitattam a szobát és visszavitettem a zongorát. A régi helyén van megint.

- Menjünk vacsorázni, - szólalt meg most Klára néni, hogy véget vessen az általános elérzékenyedett hangulatnak. - A szobaleány már régen jelentette, hogy tálalva van.

- Várjunk csak még egy percre, - szólt most Barótiné fölállva, - szeretnék előbb még valamit mondani a fiam helyett, akinek, úgy látom, nincs hozzá bátorsága.

Ernő azonnal megértette anyját, odahajolt hozzá és megcsókolta a kezét.

- Kedves szomszéd asszony, kedves szomszéd ur, - folytatta tovább Barótiné, - az én fiam szereti a maguk Nellike leányát. Derék, becsületes, jó fiu, bátran odaadhatják neki feleségül a kis leányt, ha ő is úgy akarja. Boldoggá fogja tenni, tudom!

- Boldoggá fogom tenni, fogadom, - szólt Ernő komolyan ünnepélyesen.

Tolnay meglepetve nézett reájok, de Emma asszony legkevésbé sem volt meglepetve. Az ő anyai szíve már régen kitalálta, hogy Nellike is szereti Ernőt, mélyen, igazán.

- Ha Nellike is úgy akarja, én szívesen beleegyezem, - szólt meghatottan.

Nellike, igen, de hol van Nellike?

Ugy eltűnt, hogy senki sem vette észre.

De hát hová mehetett?

Senki sem vette észre, csak Klára néni látta, mikor a másik szobába suhant s csöndesen tette be maga után az ajtót.

Kíváncsi volt, vajjon mit csinálhat ott Nellike? Bizonyosan új bohóságon töri a fejét! Intett a többieknek, s mindnyájan benyitottak a másik szobába, legelől Klára néni.

De a küszöbön meghökkenve állott meg.

Nellike ott térdelt a szoba közepén, egy székre borulva és sirt, sirt, oly szívszaggatóan, oly keservesen, mintha a szíve akarna megszakadni.

Ijedten siettek oda, apja fölemelte, ölébe vette, mint egy gyermeket, de Nellike csak sirt tovább; anyja megölelte, csókolgatta, csendesítette, de Nellike csak sirt, sirt, mintha könnyeinek árja sohasem akart volna elapadni.

- De hát mi bajod, gyermekem? - kérdezte apja majdnem kétségbeesve.

- Semmi, semmi, apuskám, - tördelte Vidorka, még mindig sirva, de könnyein keresztül már mosolygott. - Nincs semmi bajom. Csak nagyon boldog vagyok. Olyan sok ez a boldogság egyszerre.

És erre újból sirni kezdett, oly bőségesen ontotta a könnyeket, hogy már a második zseb-kendőt is tele sirta és még mindig nem tudott fölhagyni a sirással.

Ugy látszott, mintha Vidorka most egyszerre akarta volna elsirni minden könnyét, amivel a múltban és a jövőben tartozott az életnek.

És ekkor mi történt, csoda történt. Klára néni odalépett hozzá, megfogta a kezét és szeretettel magához ölelte a zokogó leánykát.

- Én tévedtem, gyermekem, - szólt hangosan. - A te szived arany. Tudsz igazán érezni! Nemcsak nevetni, hanem sirni is tudsz... Nellike vagy... az én leányom... Add ide a kezedet, hadd tegyem én ennek a derék, becsületes fiatalembernek a kezébe, akit úgy szeretek, mintha a fiam volna.

És Nellike nem vonakodott.

Könnyei még mindig omlottak, de a keze ott volt annak a kezében, akivel egy egész életen át együtt akart maradni, hűségben, boldogságban, szeretetben.

Vége.